

Reija Hietaharju

VANHEMPIEN KOKEMUKSIA KASVATUSKUMPPANUUDESTA KUUSAMON PÄIVÄHOIDOSSA

VANHEMPIEN KOKEMUKSIA KASVATUSKUMPPANUUDESTA KUUSAMON PÄIVÄHOIDOSSA

Reija Hietaharju
Opinnäytetyö
Syksy 2011
Sosiaalian koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Sosiaali-alan koulutusohjelma

Tekijä(t): Reija Hietaharju

Opinnäytetyön nimi: Vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta Kuusamon päivähoi-
dossa

Työn ohjaaja(t): Markku Koivisto ja Päivi Onkalo

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2011

Sivumäärä: 56 + 5 liitesivua

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla alle 3-vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta. Tutkimuksen kohdejoukkona on neljä vanhempaa kahdesta Kuusamon kaupungin päiväkodista. Työni on osa lapsen hyvä arki -hanketta ja yhteistyökumppanina työssä toimi Kuusamon kaupungin varhaiskasvatustiimi. Hankkeen tavoitteena on rakentaa toimivia kumppanuussuhteita eri toimijoiden välille.

Tutkimuksen viitekehys rakentuu Bronfenbrennerin ekologisesta teoriasta sekä kasvatuskumppanuuteen liittyvistä käsitteistä ja kasvatuskumppanuuden toteutumisesta käytännössä. Opinnäytetyössä tutkitaan henkilökohtaisia kokemuksia ja työ on kvalitatiivinen tutkimus. Tiedonkeruu tapahtui teemahaastattelulla. Teemahaastattelun teemat muodostuivat kasvatuskumppanuuden käytännön toteutumisen pohjalta. Aineiston analysointi suoritettiin teoriaohjaavalla analyysillä.

Vanhemmat kokivat kasvatuskumppanuuden toimivan hyvin Kuusamon päivähoitossa. Kasvatuskumppanuutta pidettiin yhtenä päivähoiton tukipilarina, jonka rakentamisessa omahoitajuus on suuressa osassa. Omahoitajan koettiin kannattelevan kumppanuutta ja hän oli hoidon joka vaiheessa osana lapsen päivähoitoa. Toisaalta omahoitajuuden vuoksi muiden työntekijöiden ja vanhemman välinen vuorovaikutus saattoi jäädä vähäiseksi.

Kohtaamiset ovat tärkeä osa kasvatuskumppanuudessa päivittäin. Vanhemmat kokivat kohtaamiset tärkeiksi ja näille löytyi myös miltei aina hyvin aikaa. Vanhemmat toivoivat kohtaamisissa enemmän tietoa lapsen kokemuksista ja oppimisesta. Vanhemmat kokivat lapsen yksilöllisyyden huomioimisen eri tavoin.

Päivähoidon työntekijöiden on keskityttävä jo päivähoiton alussa hyvän vuorovaikutussuhteen luomiseen ja kiinnitettävä huomiota avoimeen kanssa käymiseen. Luottamuussuhteen syntymisen vanhemman ja työntekijän välille on tärkeää ja tämä suhde kannattelee niin vanhempaa kuin lasta koko päiväkodissa olo ajan.

Asiasanat: varhaiskasvatus, kasvatuskumppanuus, yhteistyö, vanhemmat, kvalitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

Author(s): Reija Hietaharju

Title of thesis: Parents' Experiences of Educational Partnership in Early Childhood Education

Supervisor(s): Markku Koivisto ja Päivi Onkalo

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2011

Number of pages: 56 + 5 appendix pages

Educational partnership is co-operation between parents and early childhood education professionals in bringing up children. In my study I wanted to describe parents' experiences regarding educational partnership in a daycare center. The study is part of the project Lapsen hyvä arki. The aim of the project is to build up effective partnerships with various parties.

The purpose of my study was to describe under 3-year-old children's parents' experiences of educational partnership. The study took place in Kuusamo.

The thesis was a qualitative study. I collected data from three parents using theme based interviews. I analyzed the data using the method of content analysis.

Parents thought that the educational partnership worked well. According to parents personal nursing was an integral part of educational partnership. A personal nurse was always part of a child's day. Parents found daily conversations with the personnel of daycare centers important. They thought that there was always time for conversations. Parents wished to get more information about children's learning in daily conversations. How children were given individual attention was viewed differently among parents.

At the beginning of day care, daycare workers should focus on creating a good and open interaction. The emergence of relationship of trust between parents and employees is important and this relationship supports parents and their children during the time they are part of early childhood education.

Keywords: early childhood education, educational partnership, partnership, parents, qualitative research

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	6
2 KEHITTÄMISTYÖ KUUSAMON VARHAISKASVATUKSESSA	8
3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TEHTÄVÄ.....	10
4 BRONFENBRENNRIN EKOLOGINEN TEORIA	12
5 KASVATUSKUMPPANUUS	14
5.1 Kuuleminen.....	15
5.2 Kunnioitus	16
5.3 Luottamus	17
5.4 Dialogisuus	18
6 KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄKODISSA.....	20
6.1 Päivähoidon aloitus.....	20
6.2 Päivittäiset kohtaamiset	21
6.3 Kasvatuskeskustelut	22
6.4 Omahoitajuus.....	23
7 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	25
7.1 Tutkimuksen metodologiset lähtökohdat.....	25
7.2 Tutkimusmenetelmä	25
7.3 Tutkittavien valinta ja aineiston keruu	26
7.4 Aineiston analysointi	29
8 TULOKSET	31
8.1 Päivähoidon aloitus.....	31
8.2 Kasvatuskeskustelut	32
8.3 Päivittäiset kohtaamiset	34
9 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	42
10 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS	47
11 TUTKIMUKSEN EETTISYYS	49
12 POHDINTA.....	51
LÄHTEET	54
LIITTEET.....	57

1 JOHDANTO

Päivähoidon tulee tarjota turvalliset ja kehitystä tukevat puitteet lasten tasapainoiselle kasvulle ja kehitykselle sekä tukea vanhempia lapsen kasvatustehtävässä. (Laki lasten päivähoitosta 19.1.1973/36 § 2 a). Päivähoidon varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, joka edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Laadukkaan varhaiskasvatustyön toteuttaminen edellyttää vanhempien ja kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä. Vanhempien ja päivähoiton sitoutumista yhdessä lapsen kasvattamiseen ja kasvun ja kehityksen tukemiseen kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. Kaksi lapsen elämän tärkeää tekijää yhdistävät tietonsa ja taitonsa lapsen parhaaksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 11, 31, 15.)

Päivähoito tavoittaa suuren osan suomalaisista lapsiperheistä, ja subjektiivinen oikeus hoitopaikkaan takaa lapsen oikeuden varhaiskasvatukseen sekä vanhemmille tuen kasvatustehtävässä. (Kaskela & Kronqvist 2007, 34.) Päivähoidon tarpeellisuus ilmenee niin lapsen kuin vanhempienkin tukemisena. Myös yhteiskunnalliset muutokset ovat lisänneet vanhempien tuen tarvetta ja tämän johdosta vanhempien ja päivähoiton yhteistyötarvetta. Perheet ovat pienentyneet, eikä suku tai muu lähiympäristö ole niin tiivis kuin aikaisemmin. Tämän vuoksi päivähoiton tuki vanhemmille on tärkeää, ja se saattaa joskus olla jopa ainut tuki, mitä perheellä on. Päivähoito myös auttaa vanhempia sitomaan suhteita toisiin vanhempiin ja näin vahvistamaan sosiaalisia verkostoja. (Hujala, Purroila, Parrila-Haapakoski, Nivala 1998, 128–129.) Varhaiskasvatuksessa lapsen hyvinvointia edistävät pysyvät ja turvalliset ihmissuhteet ja lapsen suhteita vanhempiin, kasvattajiin sekä muihin lapsiin tuetaan (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 15.)

Opinnäytetyöni tavoitteena on kuvailla alle 3-vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta Kuusamon päivähoitossa. Aihe on osa Lapsen hyvä arki -hanketta, jonka tavoitteena on luoda Kuusamon alueelle ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen yhteistyö ja kumppanuusmalli sekä

kehittää uusia työmalleja lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi. Kiinnostukseni kasvatuskumppanuutta kohtaan alkoi huomattessani, että lähestulkoon jokaisen päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa sana on mainittu, mutta käytännössä kumppanuuden toteutumista oli vaikea hahmottaa. Tämän vuoksi kiinnostus vanhempien kokemukseen kasvatuskumppanuudesta lisääntyi. Lapsen hyvä arki -hanke tahtoi myös selvittää vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuuden kehittämiseksi, jolloin opinnäytetyön aihe alkoi hahmottua.

Päivähoitoa perinteisesti ohjannut asiantuntijalähtöinen näkökulma, jossa ammattilaiset ovat olleet sanelemassa lapsen parhaan vanhempien sekä lapsen, mielipiteistä välittämättä, on kasvatuskumppanuuden ansiosta saatu purettua. Hyvät suhteet perheeseen auttavat rakentamaan parhaita kehityksellisiä olosuhteita lapselle. (Siren-Tiusanen 2001, 22–23.)

Opinnäytetyöni tavoitteena on siis kuvailla alle 3-vuotiaiden lasten vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta Kuusamon päivähoitossa. Lapsen hyvä arki -hanke on osa Pohjois-Suomen monialaiset sosiaali- ja terveyspalvelut -kehittämiskokonaisuus ja toimintamalli (PaKaste) -hanketta. PaKaste on Pohjois-Suomen Kaste -hanke, joka on sosiaali- ja terveysalan valtakunnallinen kehityshanke. Lapsen hyvä arki on varhaiskasvatuksen kehittämishanke, jolla jatketaan vuosien 2006–2008 Varhis-hankkeen kehittämistyötä. (Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus 2008.)

Lapsen hyvä arki -hankkeen tavoitteena on luoda hyvin toimivia yhteistyö- ja kumppanuusmalleja eri toimijoiden välille tukien lapsien ja perheiden hyvinvointia. Lapsen hyvä arki -hankkeen toiminta-alueet on jaettu kolmeen osaan, joista Kuusamo muodostaa yhden alueen yhdessä Posion ja Taivalkosken kanssa. Tällä alueella on Lapsen hyvä arki -hankkeen aikana tavoitteena luoda ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen yhteistyö- ja kumppanuusmalli sekä kehittää uusia työmalleja lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi. (Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus 2010.) Kuusamon päivähoitoa on kehitetty kasvatuskumppanuuden kannalta kouluttamalla päivähoitotyöntekijöitä kasvatuskumppanuuteen sekä ottamalla kasvatuskumppanuus laajasti arkipäivän työhön mukaan.

2 KEHITTÄMISTYÖ KUUSAMON VARHAISKASVATUKSESSA

Kuusamossa kasvatuskumppanuutta on kehitetty useita vuosia. Vuosina 2006–2008 Kuusamo oli mukana varhaiskasvatuksen kehittämisyksikköhanke Varhiksessä, jonka tavoitteina Kuusamossa oli vanhempien osallisuuden vahvistaminen, kasvatuskumppanuuden vahvistaminen, lasten ja perheiden hyvinvointiriskien varhainen tunnistaminen ja ongelmien ennaltaehkäisy sekä näiden parissa toimivien tahojen välisen moniammatillisen yhteistyön kehittäminen. (Määttä 2008, 70). Hankkeen aikana Kuusamossa toteutettiin esimerkiksi kasvatuskumppanuuskoulutuksia päiväkotien työntekijöille sekä asiakaslähtöinen Bikva-arviointi päiväkodin asiakkaille.

Bikva on palvelujen asiakaslähtöinen arviointimalli, jonka tavoitteena on saada asiakkaat mukaan arviointiin sekä saada näiden näkemysten pohjalta aikaan konkreettisia kehittämistoimia. Kuusamon Bikva-arvioinnissa oli mukana kattava joukko eri-ikäisten ja eri palveluja käyttävien lasten vanhempia. Bikva-arviointi toteutettiin haastattelemalla. (Määttä 2008, 72.)

Bikva-arvioinnissa esiin nousseita teemoja olivat mm. asiakkaan kohtaaminen, vanhemman jaksamisen tukeminen ja tiedottaminen. Arvioinnin pohjalta varhaiskasvatuksen kehittämiseen saatiin uusia ideoita, joista jotkut kehittivät konkreettisiksi kehittämistoimiksi. Kasvatuskumppanuus vastasi moniin esille nousseihin asioihin, ja kasvatuskumppanuuteen alettiin kiinnittää entistä enemmän huomiota. Bikva-arvioinnissa vanhempien tarpeiksi nousivat esimerkiksi kohtaamisen yhteydessä luottamus, riittävä aika, kunnioitus ja todellinen kuuntelu. Muun muassa näihin vastaamaan kasvatuskumppanuutta lähdettiin kehittämään. Vanhempien vastauksissa ilmeni myös kotikasvatuksen arvostaminen, toivo siitä, että vanhempia arvostettaisiin lapsen ensisijaisena kasvattajana. (Määttä 2008, 73.)

Myös Kuusamon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa nousee päivähoiton ja kodin yhteistyö monissa yhteyksissä esille. Vanhempien osallistuminen päiväkodin toimintaan on laadukkaan varhaiskasvatuksen edellytys, ja vanhempien ja päivähoiton henkilökunnan avoimeen yhteistyöhön pyritään Kuusamosa vahvasti. (Kuusamon varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TEHTÄVÄ

Opinnäytetyöni tavoitteena on kuvailla, millaisia kokemuksia vanhemmilla on kasvatuskumppanuudesta. Lapsen hyvä arki -hankkeen päätavoitteessa on mainittu lasten elämässä tapahtuvan kasvatuksellisen vuorovaikutuksen sekä vanhemmuuden tukeminen ja tätä kautta perheen hyvinvoinnin lisääminen (Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus 2010). Opinnäytetyön tavoitteena on siis kuvailla, miten vanhemmat kasvatuskumppanuuden kokevat. Tämä luo arvokasta tietoa, joka liittyy kasvatukselliseen vuorovaikutukseen ja näin lapsen ja koko perheen hyvinvoinnin lisäämiseen varhaiskasvatuspalvelujen kehittämisen kautta. Työni tarkoituksena onkin kehittää varhaiskasvatuspalveluja niin, että sekä päivähoiton työntekijät että sen asiakkaat hyötyvät. Kasvatuskumppanuus on kodin ja päiväkodin yhteistä toimintaa, vuorovaikutusta sekä vanhemmuuden tukemista.

Opinnäytetyön tutkimustehtävä: millaisia kokemuksia vanhemmilla on kasvatuskumppanuudesta. Tutkimuksen kohteena ovat kahden Kuusamon päiväkodin alle 3-vuotiaiden ryhmän vanhemmat. Tutkimuksessa on kyse henkilökohtaisten kokemusten kuvailemisesta. Näin saadaan tietoa yksittäisten päivähoiton asiakkaiden kokemuksista kasvatuskumppanuudesta.

Oman oppimisen tavoitteet

Koko opinnäytetyö pohjautuu tutkimukselliseen kehittämisosaamiseen, ja opinnäytetyön ansiosta opin tutkimuksellista osaamista ja uuden tiedon tuottamista. Palvelujärjestelmästä opin varhaiskasvatuspalvelujen kehittämistä opinnäytetyöni pohjalta. Kuvani asiakkuusporsessista päiväkodissa selkenee, koska kasvatuskumppanuus on läsnä jokaisessa vaiheessa päiväkodissa olo aikana. Tämä liittyy asiakastyön osaamiseen. Varhaiskasvatusta tehdään yhdessä vanhempien ja lasten, asiakkaiden kanssa, sekä heitä varten, jolloin heidän kokemuksensa ja mielipiteensä täytyy ottaa todella huomioon työtä kehitettäessä.

Juuri tähän myös kasvatuskumppanuus eli yhdessä toteutettu kasvatus kera yhteisten tavoitteiden ja näkökantojen pyrkii.

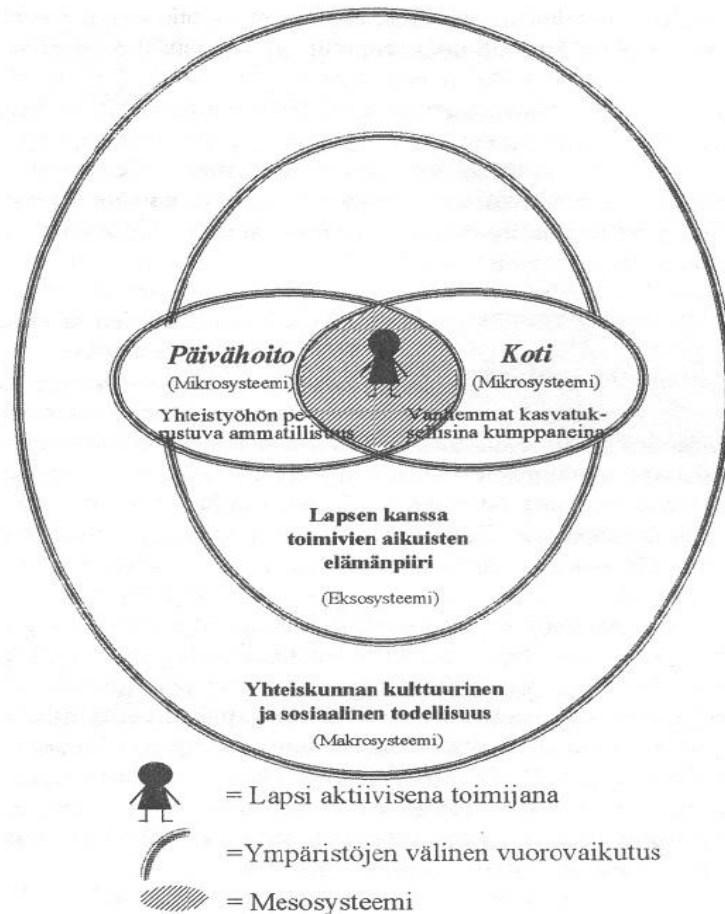
4 BRONFENBRENNERIN EKOLOGINEN TEORIA

Opinnäytetyön taustateoriana on Urie Bronfenbrennerin vuonna 1979 julkaisema ekologinen teoria. Ennen 1980-lukua vanhempien vaikutus ja asema päiväkodin toiminnassa oli pientä, Bronfenbrennerin ekologisen teorian soveltaminen varhaiskasvatukseen nosti vanhempien ja päivähoidon yhteistyön työskentelyn keskiöön. (Hujala ym. 1998, 127–128.) Tämän teorian pohjalle myös kasvatuskumppanusajatuksen voi nähdä rakentuneen.

Ekologisessa teoriassa tarkastellaan lapsen kehitystä laajassa kontekstissa, yhteydessä siihen ympäristöön, missä kehitys tapahtuu. Ekologisen teorian pääajatuksena on yksilön ja ympäristön vuorovaikutus. Se tutkii lapsen kehitysprosessia yhteydessä ympäristöön ja korostaa yksilön tarkastelua aina osana sitä. Yksilön käyttäytyminen on yksilön ja ympäristön vuorovaikutuksen tulos. (Hujala ym. 1998, 10–11.) Kasvatuksen näkökulmasta tässä vuorovaikutuksessa on kyse kasvatuksellisista tapahtumista, jotka toteutuvat kasvatettavan yksilön ja kasvattajan tai kasvattajayhteisöjen välillä (Puroila & Karila 2001, 204).

Bronfenbrennerin ekologisen teorian mukaan yksilön ympäristö muodostuu sisäkkäin olevista rakennelmista, mikrosysteemistä, mesosysteemistä, eksosysteemistä sekä makrosysteemistä. Eri systeemien vuorovaikutus vaikuttaa yksilön elämään. Mikrosysteemi on yksilön välitön ympäristö, joka koostuu toiminoista ja ihmisten välisistä suhteista. Tärkeintä on se, miten yksilö kokee mikrosysteeminsä ja mitä merkityksiä hän niille antaa. Koti ja päiväkotit ovat lapsen elämässä mikrosysteemejä. (Puroila & Karila 2001, 205–207.) Mesosysteemi syntyy yksilön kahden tällaisen mikrosysteemin kohdatessa toisensa, ja se sisältää niiden ympäristöjen väliset suhteet, joissa yksilö toimii. Kasvatuksen onnistumisen kannalta mesosysteemi on tärkeä tekijä. Lapselle merkittävä mesosysteemi syntyy lapsen aloittaessa päivähoidon, jolloin mikrosysteemeinä toimivat ympäristöt, koti ja päiväkoti, muodostavat yhdessä mesosysteemin. Bronfenbrennerin mukaan mesosysteemit ovat lapsen kehitykselle yhtä tärkeitä kuin yksittäisten mikrosysteemien tapahtumat. (Puroila & Karila 2001, 208–

209.) Myös eksosysteemit ja makrosysteemit vaikuttavat yksilöön. Eksosysteemit ovat lähiympäristöä laajempia, ja niiden vaikutus on välillistä. Makrosysteemi on systeemien laajin taso, joka käsittää koko yhteiskunnan sekä yhteiskunnan sisällä olevat erot. (Puroila & Karila 2001, 209.)

KUVIO 1. Lapsen mikrosysteemit, koti ja päivähoito muodostavat yhdessä mesosysteemin (Hujala, Puroila, Parrila-Haapakoski & Nivala 1998, 15).

Ekologinen teoria korostaa ympäristön merkitystä kehitykselle. Kasvatus ja kehitys toteutuvat toisiinsa liittyvissä eritasoisissa systeemeissä (Puroila & Karila 2001, 205). Koska mesosysteemit ovat lapsen kehitykselle yhtä tärkeitä kuin mikrosysteemit, on päiväkodin ja kodin yhteistyö lapsen kannalta tärkeää. Tätä yhteistyötä kasvatuskumppanuuden kannalta on opinnäytetyössäni tarkoitus kuvailla.

5 KASVATUSKUMPPANUUS

Päivähoitolaissa määritellään päivähoidon tavoite tukea lasten koteja näiden kasvatustehtävissä ja edistää lapsen kehitystä yhteistyössä kotien kanssa (Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36 § 2 a). Kasvatuskumppanuus on päivähoidon henkilökunnan sekä vanhempien välistä yhteistyötä, jonka lähtökohtana on aina lapsen etu ja tarpeet. Kasvatuskumppanuudessa vanhemmat ja henkilökunta yhdistävät tietonsa ja taitonsa lapsen kasvun, kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Se on vuorovaikutusta, joka perustuu vanhempien ja päivähoidon henkilökunnan luottamukseen, tasavertaisuuteen ja kunnioitukseen. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on, että lapsi tulee kokonaisvaltaisesti nähdyksi. Kasvatuskumppanuudessa ammattilainen ja vanhemmat asennoituvat yhteiseen kasvatustehtävään ja toimivat toinen toistaan kuunnellen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31.)

Kasvatuskumppanuus syventää vanhempien ja ammattilaisten suhdetta ja tekee yhteistyöstä monipuolisempaa. Se mahdollistaa vanhemmille päätäntävaltaa lapsensa päivähoidosta. Ammattilainen toimii vanhemman kanssa yhteisymmärryksessä lasten kasvatusta koskevien asioiden kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 18, 20.) Vaikka lapsen kasvatustavasta ja -oikeus ovatkin ensisijaisesti vanhemman, pyrkii kasvatuskumppanuus jakamaan tätä vastuuta parhaalla mahdollisella tavalla päivähoidon kanssa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31). Alle 3-vuotiaiden lasten kehitys on nopeaa, ja lapsen kanssa toimivilla aikuisilla, niin vanhemmilla kuin päiväkodin henkilökunnalla, on suuri rooli kasvun ja kehityksen tukemisessa. Alle 3-vuotiailla jatkuvuus ja turvallisuudentunne ovat tärkeitä, ja näitä voidaan taata kodin ja päiväkodin sujuvalla yhteistyöllä. (Siren-Tiusanen & Tiusanen 2001, 66–67.) Kodin ja päiväkodin yhteistyö parantaa kasvatuksen jatkumoa sekä antaa vanhemmille tukea ja tietoa kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä (Kuusamon varhaiskasvatussuunnitelma 2005).

Kasvatuskumppanuudessa on kyse jaetusta vastuusta ja yhteisten päämäärien löytämisestä. Vaikka kasvatuskumppanuus tuo vanhemmat osalliseksi päiväkodin toimintaan ja arkeen, ei vanhempia kuunnellessa ole kuitenkaan syytä mennä ääripäähän, jossa vanhemmat sanelisivat päiväkodin toiminnan, jonka ammattilaiset toteuttaisivat. Varhaiskasvatuksen lähtökohtana ovat aina lapsen ai-dot tarpeet ja kiinnostukset, eivät vanhemman mahdollisesti epärealistiset näkemykset ja odotukset lapsesta ja kasvatuksesta. (Siren-Tiusanen 2001, 22–23.)

Kaskela ja Kekkonen (2006) ovat määritelleet kasvatuskumppanuuteen vahvas-ti liittyvänä käsitteet kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogisuus. Kaikki nämä tekijät kytkeytyvät toisiinsa ja ovat rakentamassa kasvatuskumppanuutta arkipäivän vuorovaikutuksessa. Avaan näitä käsitteitä seuraavassa.

5.1 Kuuleminen

Kasvatuskumppanuuden toteutumisen kannalta kuuleminen on tärkeää. Kuuleminen ja kuuntelu ovat osa vuoropuhelua ja siinä keskitytään kuuleman toisen ihmisen asiaa ja ajatuksia. Kuuleminen vaatii läsnäoloa ja keskittymistä, aitoa kiinnostusta toiseen ja hänen asiaansa. Kuulemisen edellytyksenä on turvallinen ja myönteinen ilmapiiri. Kuuleminen mahdollistaa ajan mukana luottamuk-sen ja kumppanuutta syventävän suhteen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32; Kaskela & Kronqvist 2007, 23.)

Kuuleminen on kuuntelua ja myös kuulluksi tulemistä. Kuulluksi tuleminen koos-tuu kuuntelusta sekä tunteesta, että kuuntelija myös ymmärtää. Kuulluksi tule-misessa yksilön itsemääräämisoikeus otetaan huomioon ja toiveita kuunnellaan ja ne otetaan huomioon mahdollisuuksien rajoissa. (Vilén, Leppämäki, Ekström 2008, 62.) Kuusamon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa todetaan, että vanhemmat arvostavat päivähoiton ammattilaisten työtä, mutta toivovat että myös heitä itseään kuunnellaan ja kunnioitetaan lastensa kasvattajina (Kuusa-mon varhaiskasvatussuunnitelma 2005).

Kasvatuskumppanuuden toteuttamisen kulmakivenä ovat päivittäiset keskustelut vanhempien ja ammattilaisen välillä lasta tuotaessa päiväkotiin sekä sieltä hakiessa, jolloin kuuleminen mahdollistuu. Kaskela & Kronqvist korostavat, että vanhemmat ovat päivittäisissä keskusteluissa kiinnostuneita kuulemaan lapsensa toiminnasta ja hyvinvoinnista, sekä siitä, miten ammattilainen on nähnyt juuri hänen lapsensa. (Kaskela & Kronqvist 2007, 23, 25.) Kuuleminen on siis vuoropuhelua, jossa molempia osapuolia kuunnellaan, vanhemmat kuulevat asioita lapsensa päivästä ja ammattilaiset ovat avoimia vanhemman ajatuksille ja toiveille.

5.2 Kunnioitus

Kunnioitus syntyy vuorovaikutuksessa kuuntelemisen kautta, jolloin opitaan ymmärtämään ja kunnioittamaan toista ihmistä. Toisen hyväksynnän kautta syntyy arvostus, joka näkyy ajatuksissa ja teoissa. Arvostavassa vuorovaikutuksessa toimitaan ja puhutaan rehellisesti ja avoimesti. Kunnioittavassa ilmapiirissä asioita ja mielipiteitä uskalletaan tuoda esiin ilman pelkoa tuomitsemisesta. Tämä edellyttää toisten erilaisuuden hyväksymistä ja arvostamista. Myönteisyys on tärkeää: esimerkiksi lasta koskevien asioiden käsittelyssä tulisi aina nähdä myös myönteinen puoli, vaikka ongelma ehkä olisikin käsiteltävänä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34.)

Kunnioitukseen liittyy yksilön tarpeiden ja mielipiteiden huomioon otto. Kaikissa tilanteissa yksilön kanssa tulee neuvotella asioista, jotta hän kokee, että hänet otetaan huomioon. (Vilén ym. 2008, 64–65). Ammattilaisen ja vanhemman on siis molempien kuunneltava toisen osapuolen mielipiteitä ja näkemyksiä, mutta myös osattava esittää omia näkemyksiään kunnioittavasti. Ammattilaisen on kunnioitettava niin lapsen kuin aikuisenkin kokemuksia ja mielipiteitä (Kuusamon varhaiskasvatussuunnitelma 2005).

5.3 Luottamus

Luottamus ja luotettavuus ovat Mattilan mukaan inhimillisen vuorovaikutuksen tärkein osa. Luottamus rakentuu kuulemisen ja kunnioituksen seurauksena. Kuten kuulemisen, myös luottamuksen syntymiseen on välttämätöntä läsnä oleminen (Mattila 2007, 14, 23). Luottamus syntyy arvostavassa vuorovaikutuksessa, ja sen syntymiseen menee aikaa. Päiväkodissa tärkeä luottamusta rakentava suhde vanhempien mielestä on ammattilaisen suhde lapseen. Se, miten ammattilainen tuntee lapsen ja toimii hänen kanssaan, luo vanhemmille luottamusta ja turvallisuutta lapsen hyvästä hoidosta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.) Alle 3-vuotiaiden päivähoitossa vuorovaikutus lapsen kanssa koostuu hoidosta, hoivaamisesta ja huolenpidosta. Perushoitotilanteissa aikuinen ja lapsi kohtaavat henkilökohtaisesti. Ammattilaisen sensitiivisyys lapsen tarpeille koostuu niiden kuulemisesta, tunteiden oikeasta tulkinnasta ja niihin vastaamisesta. Vanhempien luottamus päivähoitoon rakentuu lapsen ja ammattilaisen suhteesta sekä siitä, miten ammattilaiset keskustelevat lapsesta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 83, 46.)

Luottamus vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan välille syntyy vanhempien päivähoitoon vaikuttamisen johdosta. Se, että vanhempien ajatukset, toiveet ja kasvatuskäsitykset otetaan huomioon sekä ollaan päivittäin vuoropuhelussa toistensa kanssa, rakentaa pysyvää luottamussuhdetta. Ammattilainen voi vaikuttaa luottamuksen syntymiseen esimerkiksi olemalla rehellinen lasta koskevissa havainnoissaan ja uskaltamalla myös keskustella näistä vanhempien kanssa. Puheeksioton on oltava kuulevaa ja kunnioittavaa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36–37.)

Vanhemman luottamuksen syntyminen ammattilaista kohtaan vaatii ammattilaiselta kunnioitusta vanhempaa kohtaan. Luottamuksen perustana on ammattilaisen luotettavuus. Vanhemman täytyy voida luottaa työntekijän ammatillisuuteen, arvostelukykyyn ja siihen, että luottamukselliset asiat myös pysyvät sellaisina. Luottamuksen säilyminen edellyttää kunnioitusta ja ymmärretyksi tulemisen kokemusta. Ymmärretyksi tuleminen on asiakkaan kuulemista ja asiakkaan

elämän ja todellisuuden arvostamista. (Vilén ym. 2007, 63–64; Mattila 2007, 25.)

5.4 Dialogisuus

Dialogisuus on Kaskelan ja Kekkosen (2006) mukaan yhdessä toimimista, ajattelua ja puhumista. Dialogissa otetaan molempien osapuolen mielipiteet ja ajatukset huomioon ja rakennetaan niiden kautta yhteistä ymmärrystä ja toimintaa. Dialogissa on oltava rehellinen ja ilmaistava omat mielipiteet, joiden kautta yhteisymmärrystä rakennetaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38.) Dialogissa ammattilaisen täytyy osata olla tietämätön ja luottaa vanhemman omaan asiantuntijuuteen asiasta. Dialogissa on oleellista keskittyä kuuntelemaan ja olemaan avoin kuulluille asioille. (Vilén ym. 2008, 86–87.) Dialogisuudessa korostuvat osapuolten tasa-arvoisuus ja hyvä keskusteluympäristö (Kaskela & Kekkonen 2006, 38).

Päivähoidossa dialogisuus tulee esille vanhempien ja työntekijöiden keskustelussa. Molempien osapuolten tulee kuunnella toisen mielipiteitä ja toiveita, joiden kautta rakennetaan yhteistä ratkaisua, joka tyydyttää molempia osapuolia, kuitenkin niin, että päätösten keskiössä pysyy lapsi ja hänen etunsa.

Lapsen ja kasvattajan välinen vuorovaikutus

Vanhemman ja päiväkodin henkilökunnan, kasvattajien, välisen vuorovaikutuksen lisäksi myös kasvattajan ja lapsen välinen vuorovaikutus sisältyy kaikkiin edellä mainittuihin käsitteisiin. Kasvattajan ja lapsen välinen vuorovaikutus onkin yksi varhaiskasvatuksen laadun tärkein kriteeri. Marjatta Kalliala puhuu aikuisen ja lapsen vuorovaikutuksesta ja kasvattajan roolista tässä. Lapsen ja kasvattajan välisessä suhteessa kasvattajan sensitiivisyys korostuu: ammattilainen ilmentää tätä ymmärtämyksellä lapsen perustarpeita kohtaan. Ammattilainen tunnistaa lapsen tunnetiloja ja vastaa hänen tarpeisiinsa, joihin sisältyy esimerkiksi turvallisuus. Ammattilainen kohtelee lasta tasa-arvoisesti ja kunnioitavasti. (Kalliala 2008, 67–68.) Myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

mainitsee ammattilaiselta edellytettävän sitoutuneisuutta, herkkyyttä ja lapsen tunteisiin ja tarpeisiin reagoimisen kykyä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 16). Tällä on merkitystä hyvän yhteistyön synnyssä, vanhempien tunnistaessa päivähoiton ammattilaisen ja lapsen vuorovaikutussuhteen laadun.

6 KASVATUSKUMPPANUUS PÄIVÄKODISSA

Kasvatuskumppanuus rakentuu päiväkodissa eri tilanteiden kautta. Jokaisessa näissä esille nousevat edellisessä luvussa avatut käsitteet. Seuraavassa käsitelen kasvatuskumppanuuden rakentumista päiväkodin tapahtumissa.

6.1 Päivähoidon aloitus

Kasvatuskumppanuus, päivähoidon ammattilaisen ja vanhemman yhteistyö alkaa vanhemman ottaessa ensimmäisen kerran yhteyttä päivähoitoon, ja prosessi jatkuu siihen saakka, kun lapsi lähtee päiväkodista. (Kaskela & Kronqvist 2007, 23.) Kumppanuus aloitetaan tutustumiskäynnillä ja aloituskeskustelulla, jotka sovitaan vanhempien ottaessa yhteyttä päiväkotiin. Tutustuminen voi tapahtua joko lapsen kotona tai vanhempien halutessa myös päiväkodissa. Tutustumiskäynnillä kartoitetaan vanhempien toiveita ja odotuksia päivähoitosta sekä autetaan vanhempia valmistamaan lasta päivähoitoon siirtymisessä. Tässä vaiheessa dialogisuus korostuu. Aloituskeskustelun painotus on vanhempien puheella ja mielipiteillä, sillä että heille annetaan puheenvuoron mahdollisuus. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41–42.) Aloituskeskustelussa luodaan pohja päivittäisille kohtaamisille ja näissä tapahtuvalle keskustelulle. Aloituskeskustelun vuorovaikutukseen on siis syytä keskittyä. Avoimen ja luontevan vuorovaikutuksen luominen on tärkeää. (Munter 2001, 48-49). Tutustuminen antaa myös lapselle mahdollisuuden tutustua tulevaan päiväkodin ammattilaiseen, mikä madaltaa päiväkotiin lähdön kynnystä. Lapsen on helpompi rakentaa luottamusta uuteen ihmiseen, jos hän saa tutustua ammattilaiseen itselleen tutussa ympäristössä, kuten kotona. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.)

Kun lapsi aloittaa päivähoidon, olisi suotavaa, että aluksi myös vanhempi on päiväkodissa mukana. Päivähoitoon siirrytään siis asteittain. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.) Päivähoidon aloittaminen tuo lapsen elämään monia muutoksia, ja asteittain päivähoitoon siirryttäessä, pehmeän laskun aikana, on lapsen elä-

mään löydettävä pysyvyyttä ja jatkuvuutta vanhempien ja päiväkodin yhteistyöllä (Munter 2001, 58).

Päivähoidon aloitusvaiheessa lapsen erokokemukset ovat suuressa osassa ja päiväkodin ammattilaiset näiden kannattelijana. Ammattilainen auttaa lasta kestämään eron vanhemmistaan ja vahvistaa näin lapsen kiintymyssuhdetta vanhempiin (Kaskela & Kronqvist 2007, 16). Hyvä suhde lapsen ja päivähoidon työntekijän välillä takaa lapselle turvallisen kiinnepohdan, jonka avulla hän selviää hoitopäivästä ilman vanhempiaan. Kasvatuskumppanuudella vahvistetaan vanhemman ja lapsen vuorovaikutusta, mikä käy ilmi juuri päivähoidon aloituksessa. Lapsen ja vanhemman suhteen kannattelu on tärkeää varsinkin alle 3-vuotiailla, joilla puhe ei ehkä ole vielä kehittynyt. Ammattilainen on läsnä päiväkodissa turvallisena aikuisena lapselle, ja tilanteet lisäävät luottamuksen ja selviytymisen kokemuksia. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43, 83, 23.)

Niin tutustumiseen kuin aloituskeskusteluunkin on varattava riittävästi aikaa, jotta vanhemmat ja ammattilaiset pääsevät yhteisymmärrykseen kasvatuksen tavoitteista, tavoista ja arvoista. Näiden avulla pyritään parhaisiin kasvatuksellisiin tavoitteisiin (Kuusamon varhaiskasvatussuunnitelma 2005).

6.2 Päivittäiset kohtaamiset

Vuoropuhelu päiväkodin henkilökunnan ja vanhemman välillä tapahtuu enimmäkseen päivittäisissä kohtaamisissa. Vanhempien tuodessa ja hakiessa lapsia on aikaa vaihtaa kuulumisia. Päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut vahvistavat käsitystä lapsesta molemmin puolin, jonka ansiosta kasvatuskumppanuus vahvistuu. Ammattilaisen avoin suhtautuminen vanhempiin syventää vuoropuhelua päivittäisissä kohtaamisissa. Päivittäisten kuulumisten vaihtaminen helpottaa myös lapseen liittyvien pulmien tai ongelmien esille nostamista. Luottamus vanhempien ja päiväkodin ammattilaisen välille rakentuu päivittäisten kohtaamisten ja kuulumisten vaihdon yhteydessä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44–45.) Usein nämä päivittäiset kohtaamiset jäävät kuitenkin hyvin lyhyiksi.

Päivittäisissä kohtaamisissa vanhemmat saavat ammattilaiselta kuulla, miten he ovat nähneet juuri heidän lapsensa. Kuten aiemmin totesin, rakentuu vanhempien luottamus päivähoitoon lapsen ja ammattilaisen suhteesta sekä siitä, miten ammattilaiset keskustelevat lapsesta. Päivittäisissä kohtaamisissa nousee esille ammattilaisen sensitiivisyys lasta kohtaan, jonka kautta he välittävät tietoa vanhemmille. Sensitiivisyys on ammattilaisen ymmärtämystä lapsen tarpeita kohtaan. Kasvattaja tunnistaa herkästi lapsen tunnetiloja ja kohtelee lasta kunnioittavasti ja tasa-arvoisesti. (Kalliala 2008, 67–68.)

Päivittäisten tapahtumien ennakoitavuus ja jatkuvuus, toistuva päivärytmi, ovat alle kolmivuotiaiden elämään turvallisuutta tuova asia. Alle 3-vuotiaiden elämässä hallinnan ja turvallisuudentunne on hyvin tärkeää, ja päivähoiton ja perheiden välinen yhteistyö takaa jatkuvuutta ja turvallisuudentunnetta jonka vuoksi elämä voi muodostua ehyeksi ja tasapainoiseksi kokonaisuudeksi. (Siren-Tiusanen 2001, 22–23; Siren-Tiusanen & Tiusanen 67.)

6.3 Kasvatuskeskustelut

Kasvatuskeskustelut ovat keskeinen osa kasvatuskumppanuuden rakentumisessa. Vanhempien ja päiväkodin ammattilaisten kesken käydään vähintään kerran vuodessa lasta koskevia kasvatuskeskusteluja. Näissä tapaamisissa rakennetaan lapsen henkilökohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa ja lapsikohtainen suunnitelma laaditaan jokaiselle päivähoitossa käyvälle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 45–46.) Myös vanhempien keskinäisiä kasvatuskeskustelumahdollisuuksia pyritään päiväkodissa tukemaan ja järjestämään vanhempien keskinäisen yhteistyön ja toiminnan edistämisen ollessa kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 31).

Kasvatuskeskusteluissa luotavassa varhaiskasvatussuunnitelmassa otetaan huomioon lapsen kehitys, jonka pohjalta laaditaan vanhempien kanssa suunnitelma, mikä tukee ja ottaa lapsen huomioon. Vanhemman sekä ammattilaisen yhteistyönä syntyvä varhaiskasvatussuunnitelma sisältää molempien osapuolten näkemyksen lapsesta, jotka yhdistellään ja kirjataan suunnitelmaksi. Suunnitelman teossa käydään läpi mm. arkeen liittyviä asioita, lapsen kiinnostuksen

kohteita, vahvuuksia ja osaamisalueita. (Kaskela & Kronqvist 2007, 11, 17.) Varhaiskasvatussuunnitelma ei ole lista tavoitteista, vaan se on ensisijaisesti apuna ammattilaisen työssä. (Kaskela & Kronqvist 2007, 13–14.) Varsinkin päivähoiton aloittaessa on ensimmäisissä keskusteluissa tärkeää, että ammattilainen tuo esille päiväkodin toimintaperiaatteet ja omat kasvatuskäsityksensä. Myös eri toimijoiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja sen periaatteista keskustellaan kasvatustilanteissa. (Kuusamon varhaiskasvatussuunnitelma 2005.)

Varhaiskasvatussuunnitelmassa lapsen yksilöllisyys on vahvasti esillä. Jo pienet lapset eroavat toisistaan temperamenttinsa puolesta ja mm. aktiivisuutensa, herkkyytensä ja keskittymiskykynsä puolesta. Temperamenttieroissa olennaista on se, miten kasvattaja lapsen temperamenttiin suhtautuu ja osaa ottaa sen huomioon. Lasta kuunnellaan ja hänelle tärkeät kokemukset otetaan huomioon. Lapsen omien kokemusten tulisi olla osa varhaiskasvatusta sekä lapsen yksilöllisen kehityksen kuvausta, jotka vaikuttavat varhaiskasvatuksen tavoitteisiin ja ovat siksi esillä suunnitelman teossa. (Kaskela & Kronqvist 2007, 18). Myös lapsi itse voi osallistua varhaiskasvatussuunnitelman tekoon ja arviointiin vanhempien ja kasvatushenkilöstön kanssa (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 33).

Lapsen yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa myös päiväkodin henkilöstön luoman yksikön yhteisen varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön sekä arviointiin. Varhaiskasvatussuunnitelman tulee olla koko kasvatusyhteisön yhdessä laatima, aktiivisessa käytössä ja kaikkien nähtävillä. Henkilöstö arvioi ja kehittää suunnitelmaan, ja vanhemmat seuraavat ja arvioivat suunnitelman toteuttamista. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 32.)

6.4 Omahoitajuus

Päiväkodissa lapset on jaettu päiväkotiryhmänsä sisällä pienryhmiin, ja jokaiselle ryhmälle on nimetty omahoitaja, joka pienryhmässä kykenee ottamaan jokaisen lapsen huomioon yksilönä ja antamaan tälle aikaa. Omahoitajuus on myös kasvatuskumppanuuden toteutumisen tukena. Omahoitaja kohtaa mah-

dollisuuksien mukaan päivittäin lapsen vanhemmat, vastaa hoitosopimuksista sekä kasvatustilanteista ja huolehtii lapsen kasvun ja kehityksen dokumentoinnista. Omaha-ohjaaja on siis läsnä kaikissa edellä mainituissa kasvatustilanteiden käytännön toteutumisen tilanteissa: päivähoito-aloituksessa, kasvatustilanteissa sekä päivittäisissä kohtaamisissa. Omaha-ohjaajan avulla voidaan varmistaa, että jokainen lapsi saa tarvitsemansa yksilöllisen tuen. (Mikkola & Nivalainen 2009, 34). Omaha-ohjaaja on yhtenä aikuisena, tukena ja turvana lapsella päiväkodissa sekä luottokenttänä myös vanhemmille. Vaikka omahoitaja on hoitaja, joka toimii eniten lapsen ja vanhempien kanssa, täytyy myös muiden hoitajien olla ajan tasalla lapsen elämästä. Aina omahoitaja ei ole paikalla, joten vanhemmat käyvät keskustelua myös toisten hoitajien kanssa. (Mikkola & Nivalainen 2009, 34). Omaha-ohjaajuuksien ei siis tarkoita sitä, että jokainen hoitaja tietää kaiken vain omista lapsistaan, vaan myös kokonaiskuva jokaisesta ryhmän lapsesta on säilytettävä.

7 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

Tutkimukseen osallistui neljä eri perhettä Kuusamon kahdesta päiväkodista. Molempien päiväkotien työntekijät ovat käyneet kasvatuskumppanuuskoulutuksen, ja kasvatuskumppanuus on käytössä jokapäiväisessä hoidossa. Tutkimus on kvalitatiivinen tutkimus, ja se suoritettiin teemahaastattelulla Kuusamossa.

7.1 Tutkimuksen metodologiset lähtökohdat

Opinnäytetyöni on kvalitatiivinen tutkimus. Kvalitatiivinen tutkimus on todellisen elämän kuvaamista, jossa kohdetta pyritään tutkimaan kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 157). Kvalitatiivisella menetelmällä saadaan tietoon merkityksiä, joita ihmiset antavat ilmiöille ja tapahtumille. Se tuo esiin tutkittavien äänen ja näkökulman (Hirsjärvi & Hurme 2001, 28). Kvalitatiivinen tutkimustapa sopii opinnäytetyöhöni, koska siinä kuvaillaan henkilökohtaisia kokemuksia ja näkemyksiä tutkittavasta asiasta. Metsämuurosen (2006) mukaan kvalitatiivinen tutkimusote sopii työhön esimerkiksi silloin kun ollaan kiinnostuneita tapahtumien yksityiskohtaisista rakenteista, ei niinkään yleistämisestä, ollaan kiinnostuneita tietyssä tapahtumassa mukana olleiden toimijoiden merkitysrakenteista. (Metsämuuronen 2006, 88) Myös Hirsjärvi ja Hurme erottelevat kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimusotteen. Kun tietoa ilmiön laajuudesta ja voimakkuudesta etsitään, käytetään mittareita ja muita kvantitatiivisia menetelmiä. Kvalitatiivinen tutkimus taas soveltuu silloin, kun halutaan selvittää käyttäytymisen merkitys ja sen konteksti. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 27.)

7.2 Tutkimusmenetelmä

Haastattelumenetelmänä on teemahaastattelu. Haastattelussa ollaan suorassa vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa ja näin haastattelutilannetta voidaan ohjata tiedonhankintaan haluttuun suuntaan. Haastateltava on myös tilanteessa subjekti, joka voi tuoda asioita vapaasti esille. Myös aiheiden käsittely on haas-

tattelussa vapaata, koska, toisin kuin kyselylomakkeessa, voi haastattelussa edetä teemoissa haastateltavan ehdoilla. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 34-35.)

Haastattelussa on myös haittapuolia. Haastattelun tekemiseen vaaditaan taitoa ja kokemusta, jotta tiedonkeruu olisi monipuolista. Haastattelu, ja varsinkin haastattelujen litterointi luettavaan muotoon, on aikaa vievää. Myös itse haastattelutapahtuma voi sisältää virheitä, niin haastattelijan kuin haastateltavan taholta. Haastattelija voi tietämättään ohjailta haastateltavaa liikaa, tai haastateltava voi kaunistella vastauksiaan. (Hirsjärvi ym. 2001, 35.) Esimerkiksi kyselyyn verrattuna haastattelun etu on kuitenkin siinä, että kohdehenkilöt saadaan suostumaan haastatteluun helpommin. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 37).

Valitsin teemahaastattelun menetelmäksi, koska halusin vanhempien voivan tuoda aiheesta asioita vapaasti esiin. Haastattelussa voidaan myös tarkentaa asioita. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu menetelmä: haastattelun aihepiiri ja teemat ovat kaikille samoja, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48; Hirsjärvi ym. 2007, 203.) Teemahaastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Ihmisten tulkinnat, asioille antamat merkityksensä sekä merkitysten syntyminen vuorovaikutuksessa ovat keskeisiä.

Teemahaastattelun rungon rakensin niiden tapahtumien varaan, joissa kasvatuskumppanuus käytännössä toteutuu (LIITE 1). Näitä ovat päivähoiton aloitus, kasvatuskeskustelut sekä päivittäiset kohtaamiset. Kaikkiin näihin liittyy vahvasti kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogisuus, joiden kautta kasvatuskumppanuus rakentuu ja todentuu arkipäivän kohtaamisissa. Näitä arkipäivän tapahtumia olen pääteemojen alaisuuteen sijoittanut.

7.3 Tutkittavien valinta ja aineiston keruu

Tutkimussuunnitelman sain hyväksytyksi lokakuussa 2010. Suunnitelman mukaan haastattelut oli sijoitettu marras–joulukuuhun 2010. Marraskuussa 2010 päiväkotien työntekijät kartoittivat mahdollisia haastateltavia vanhempia sen

mukaan, ketkä kauimmin olivat olleet päiväkodin asiakkaina. Päiväkodin työntekijät jakoivat valituille vanhemmille kirjeen, jossa kerroin opinnäytetyöstäni sekä siitä, että heidät on valittu siihen mukaan. Lopulta pyynnön sai yhteensä 12 vanhempaa, kuusi molemmista päiväkodeista. Muutamilla vanhemmilla kiinnostus tutkimusta kohtaan heräsi, mutta he eivät kuitenkaan ottaneet osaa tutkimukseen. En useista yrityksistä huolimatta saanut yhteydenottoja vanhemmilta, joten haastateltavien saaminen ja haastattelujen toteutus viivästyi.

Tammikuussa 2011 päätimme yhteistyökumppanin kanssa, että päiväkotien työntekijät keskustelisivat vanhempien kanssa tutkimuksen aiheesta ja toteutuksesta samalla, kun toimittivat heille kirjoittamani haastattelupyynnön (LIITE 2). Muokkasin myös haastattelupyynnön niin, että päiväkodin työntekijä voisi vanhempien niin halutessa luovuttaa heidän yhteistietonsa minulle, jotta voisin itse ottaa vanhempiin puhelimitse yhteyttä. Aiemmassa versiossa oli ollut vain omat yhteistietoni ja tämä muutos myös osaltaan alentaisi kynnystä ottaa osaa tutkimukseen. Koska aiemmin pyynnön oli saanut jo useampi vanhempi, päätimme yhdessä, että työntekijät jakaisivat kirjeitä sen mukaan, kuin he vanhempia tapaisivat. Tämä nopeutti haastateltavien saamista ja tammikuussa tarvittava määrä haastateltavia vanhempia oli tavoitettu. Haastateltavien samaisen vaikeuden takia jouduin luopumaan vaatimuksestani, että haastateltavat olisivat ryhmässä pisimpään olleiden lasten vanhempia. Nyt tutkittaviksi valikoitui pidempään päiväkodissa olleita, kun taas muutama oli päiväkodin asiakkaana ollut vasta alle vuoden. Tutkimussuunnitelmassa olin kohdejoukon määräksi määritellyt 3-5, vaikka laadullista tutkimusta tehtäessä jo muutamaa haastattelemaa voidaan saada merkittävää tietoa (Hirsjärvi & Hurme 2001, 59).

Kaikki vanhemmat halusivat minun ottavan heihin yhteyttä. Tammikuussa 2011 sovin vanhempien kanssa haastatteluajankohdat. Yhden vanhemman kanssa ensimmäinen sopimamme haastattelu aika peruuntui, jonka jälkeen emme saaneet aikatauluja sovitettua yhteen, joten hänen osallistumisensa tutkimukseen peruuntui. Lopulta haastateltavien määräksi tuli neljä. Haastattelut toteutin helmikuussa 2011 Kuusamossa. Haastattelu paikat sovimme vanhempien kanssa yhdessä. Yksi haastattelu toteutettiin päiväkodin tiloissa, toiset kolme Kuusamon kaupungintalon tiloissa, jonka tilavaraamisesta vastasi yhteistyökump-

pani. Molemmat paikat olivat rauhallisia ja haastattelun aikana tilassa ei ollut muita. Myös aikaa haastatteluille oli varattu runsaasti. Haastattelupyynnössä ja yhteydenotossa en määritellyt, tulisiko haastatteluun osallistua toisen vai molempien vanhemmista, vaan vanhemmat saivat itse päättää tämän. Kaksi haastattelua toteutui yhden vanhemman kanssa, kahdessa oli mukana sekä äiti että isä.

Päiväkodin ammattilaiset olivat vanhempia haastatteluun innostaessaan kertooneet vanhemmille teemahaastatteluni pääteemat. Näin vanhemmat saivat ennen haastattelua kuvan siitä, mitä haastattelussa keskusteltaisiin. Haastattelut nauhoitettiin. Nauhoitettaessa haastattelusta saadaan tallennetuksi myös siihen kuuluvia olennaisia asioita, kuten äänenkäyttö, tauot ja johdattelut, joita ei haastatteluja muistiin kirjoittamalla saada merkittyä muistiin. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 92.)

Ennen haastattelun alkamista painotin vanhemmille, että nauhat ovat vain minun kuunneltavissani, eikä tuloksista tulla tunnistamaan, mitä tietyt vanhemmat ovat sanoneet. Painotin myös, että he voivat kertoa teemoista mieleen nousevia asioita aivan vapaasti. Kerroin, että kyse on keskustelusta, ei niinkään kysymys–vastaus-menetelmästä. Haastattelu on ainutlaatuinen tiedonkeruumenetelmä, jossa ollaan suoraan kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Haastateltava on subjekti, joka voi tuoda asioita vapaasti esille. Haastattelussa voidaan myös selventää ja tarkentaa haastateltavan vastauksia. (Hirsjärvi ym. 2007 199–201.) Vaikka kysymys oli teemahaastattelusta, jouduin ainakin ensimmäisissä haastatteluissa kysymään myös suunnitellun suoraan asioita, koska herkyys seurata haastatteluja tarkkaavaisesti ja haastateltavan kokemusten pohjalta toisten asioiden esiin nostaminen tuntui vaikealta. Tämä kuitenkin kehittyi sitä mukaan kun haastatteluja teki ja viimeiset haastattelut olivatkin sujuvampia ja enemmän keskustelun kaltaisia kuin ensimmäiset.

Välittömästi haastattelujen jälkeen litteroin ne luettavaan muotoon. Litteroinnin tein koko haastattelusta. Litteroin aineiston sanatarkasti, vaikka se olikin aikaa vievää. Litteroinnin seurauksena aineistot järjestäytyivät aluksi kolmeen eri pääteemaan haastattelun teemarungon mukaisesti: päivähoidon aloitukseen, kas-

vatuskeskusteluihin sekä päivittäisiin kohtaamisiin. Haastattelut kestivät 25 minuutista 50 minuuttiin. Nauhoitettujen haastatteluiden kesto yhteenlaskettuna oli kaksi tuntia ja 25 minuuttia. Litteroitua aineistoa kertyi yhteensä 57 sivua

7.4 Aineiston analysointi

Sisällönanalyysi on perusanalyysi menetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa. Sisällönanalyysi koostuu kolmesta vaiheesta: redusoinnista, eli pelkistämisestä, klusteroinnista, eli ryhmittelystä sekä abstrahoinnista, käsitteellistämisestä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 9, 109-111). Pelkistämisessä tutkimukselle epäolennaiset asiat karsitaan pois eli informaatio tiivistetään tai pilkotaan osiin. Pelkistämisessä aineistosta voidaan poimia tutkimustehtävään liittyviä ilmaisuja (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109). Aineistoa tarkasteltaessa huomio kiinnittyy vain siihen, mikä on tutkimuksen kannalta olennaisinta (Alasuutari, 1999, 40).

Sisällönanalyysit voidaan jaotella aineistolähtöiseen, teoriaohjaavaan sekä teorialähtöiseen analyysiin. Oma aineistoani lähestyin teoriaohjaavasti. Teoriaohjaavassa analyysissä on teoreettisia kytkentöjä, mutta analyysi ei pohjautu suoraan teoriaan, vaan teoria on apuna analyysin etenemisessä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95-97.) Teoriaohjaavassa analyysissä analyysiyksiköt valitaan aineistosta, mutta aikaisempi tieto ohjaa ja auttaa analyysiä. Ennen analyysin aloittamista on määriteltävä analyysiyksikkö, joka voi olla sana, lause, lauseensa tai ajatuskokonaisuus. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 96, 110.)

Ennen analysoinnin aloittamista luin aineistoa läpi useamman kerran. Aloitin analysoinnin alleviivaamalla aineistosta eri väreillä haastattelurungossa esiin nostettuja asioita sekä pitämällä mielessä kasvatuskumppanuuden kokonaisuudessa. Näiden seurauksena sain aineistosta nostettua esiin runsaasti alkuperäisiä ilmauksia, jotka kirjasin muistiin. Näin siis redusoin aineistoa ja jätin siitä pois tutkimustehtävän kannalta epäolennaisia asioita.

Aineiston klusteroinnissa alkuperäisilmaukset käydään läpi tarkasti ja aineistosta etsitään samankaltaisuuksia ja eroja. Samaa tarkoittavat käsitteet ryhmitel-

lään yhdeksi luokaksi, joka nimetään sitä kuvaavalla käsitteellä. Näin syntyy alaluokkia ja aineisto tiivistyy. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110.) Koska työssäni aineistoa oli runsaasti, löytyi myös alkuperäisiä ilmauksia paljon. Näitä luin läpi useaan kertaan ja käytännössä ryhmittelin paperille tulostettuja alkuperäisiä ilmaisuja yhdistelemällä niitä samaa tarkoittavien kanssa samalle paperille. Tämän jälkeen ryhmittelin jo yhdisteltyjä alkuperäisilmaisuja vielä tiiviimmäksi yhteisen ilmaisun alle. Jos samaa tarkoittavia alkuperäisiä ilmaisuja oli useampi kuin yksi, merkitsin lauseen perään numeroilla, montako ilmausta samasta asiasta aineistoissa oli. Klusterointivaiheessa aineiston työstämistä ohjasi aineistolähtöisyys. Yhdistin pelkistetyt ilmaisut niiden sisällön perusteella. Joissain tapauksissa jouduin alkuperäisestä aineistosta tarkistamaan uudelleen pelkistetyn ilmaisun asiansyhteyden, jotta osasin sijoittaa tämän oikeaan alaluokkaan, koska se olisi voinut sopia useampaan. Alaluokkien muodostumisen jälkeen yhdistin näitä edelleen yläluokiksi, jolloin sain aineiston tiivistymään. Yläluokkien muodostuessa huomasin, että voisin käyttää seuraavassa vaiheessa yhdistävänä luokkana haastatteluissa käyttämiäni pääteemoja.

Seuraava vaihe analysoinnissa on aineiston abstrahointi, jossa edetään alkuperäisilmauksista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. Teoriaohjaavassa analyysissä abstrahointivaiheessa empiirinen aineisto liitetään teoreettisiin käsitteisiin. Ne siis tuodaan analyysiin valmiina, jo tiedettynä. (Tuomi & Sarajärvi 2009 111, 117.) Abstrahoinnissa yläluokat yhdistyvät, jonka jälkeen koko aineisto kootaan yhdistävän luokan alaisuuteen. Koska aineistoni perustui päiväkodin perustapahtumiin, toin pääluokiksi teoriaosuudessa esiin nosatamani päiväkodin tapahtumat, joita myös haastattelussa käytin teemoina: päivähoiton aloitus, kasvatust keskustelut ja päivittäiset kohtaamiset. Yhdistäväksi luokaksi tuli luonnollisesti opinnäytetyöni aihe "vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta" (LIITE 3).

8 TULOKSET

8.1 Päivähoidon aloitus

Ennen kuin lapsi on aloittanut päivähoidon, ovat lapsi ja vanhempi käyneet tutustumiskäynnillä päiväkodissa. Kaikkien haastateltujen tutustuminen tapahtui päiväkodissa, eikä kotona tapahtuvaa tutustumista ollut. Tutustumiskäynnillä on tutustuttu päiväkotiin, ja lapsi on saanut rauhassa totuttautua uuteen ympäristöön. Tutustumisten kesto on vaihdellut tunnista muutamiin päiviin. Lapsen tuleva omahoitaja on ollut perehdyttämässä lasta ja vanhempia päiväkotiin.

Tutustumiskäynnillä vanhemmille on kerrottu päiväkodista sekä sen käytännöistä. Vanhempien kokemuksen mukaan työntekijät ovat olleet myös kiinnostuneita kuulemaan heiltä iltseltään, millaisia toiveita ja odotuksia heillä päivähoidosta on. Vanhempien mukaan heillä ei ollut juuri toiveita lapsensa hoitoon. Vanhempien kokemuksen mukaan päiväkodin henkilökunnalle ja omahoitajalle on ollut alusta asti helppo puhua. Vanhemmille on myös syntynyt tunne siitä, että päiväkodin henkilökunta kuuntelee vanhempien toiveita ja mielipiteitä.

Kaikkien haastateltavien lapset aloittivat päivähoidon saman tien, eikä pehmeää laskua ollut. Vanhempi ei siis ollut mukana päivähoitossa muuta kuin tutustumisen ajan. Erään haastateltavan lapsi aloitti päivähoidon vähitellen lisäämällä päiväkodissa olotunteja. Vanhempien kokemusten mukaan päiväkodin yleisistä asioista sai aloituksen yhteydessä tietoa hyvin. Vanhemmat kertoivat, että aloituksessa keskusteltiin päiväkodin toimintatavoista ja yhteisiä ratkaisuja kotien toimintatavoista mahdollisesti eriäviin asioihin etsittiin. Vanhemmat korostivat kuitenkin myös omaa aktiivisuutta tiedonsaannissa, jos jokin asia oli jäänyt epäselväksi.

Tosi, tosi hyvä vastaanotto ja sillälaila tosiaan tuli sellanen olo että oli kiinnostuttu just meistä, eikä ylipäätään että tänne tulee yks joku uus tänne joka on

Kaikki tietenkin piti kysellä että ku siellä ei sitte voinu taas vaunuis-
sa nukkua ulukona ja kaikkee tämmöstä käytiin läpi

Kyllä mie uskon et me saatiin tietoa, et ei oo kyllä, et tietenkin aina-
han sitä voi kysellä ite jos ei, jos tuntuu siltä. Et ei oo, en mä aina-
kaan kokenu että ois tarvinu kysellä tai kyseenalaistaa mitään.

8.2 Kasvatuskeskustelut

Kasvatuskeskustelut toteutetaan yhdessä omahoitajan kanssa. Vanhempien kokemuksen mukaan aikatauluja on joskus täytyny sopia useamman kerran, ennen kuin keskustelut ovat toteutuneet. Vanhempien kokemusten mukaan kasvatuskeskusteluissa yhdistetään vanhemman ja omahoitajan näkemykset lapsesta. Vanhemmat kokivat myös, että lapsi on ollut pääosassa. Keskustelut ovat koskeneet mm. lapsen persoonaa, taitoja ja haasteita. Vanhemmat kokivat, että näkemykset lapsesta ja hänen taidoistaan ovat olleet yleensä yhteneviä, mutta muutama vanhempi on kokenut itsensä myös yllättyneeksi keskusteluissa, kun omahoitajan näkemykset lapsesta ovat olleet erilaisia. Vanhemmat mainitsivat myös ennen täytettävästä lomakkeesta, johon on täytetty näkemyksiä ja tietoja lapsesta. Lomake on ollut apuna kasvatuskeskusteluissa ja yhteisten tavoitteiden asettamisessa. Keskusteluissa varhaiskasvatussuunnitelmaa on rakennettu. Vaikka keskusteluissa on ollut pääosassa lapsi, ovat vanhemmat kokeneet hyväksi asiaksi myös sen, että keskusteluissa on kiinnitetty huomiota myös vanhempien omaan kokemukseen hoidosta. Työntekijät ovat esimerkiksi halunneet tietää, miten vanhemmat ovat hoidon aloituksen ja jatkumisen kokeneet.

Vanhemmat kokivat, että kasvatuskeskusteluja käydessä huomaa, kuinka paljon omahoitaja on ajatellut ja ottanut lapsen huomioon. Vanhemman kokemuksen mukaan työntekijät tietävät lapsista paljon ja todella tuntevat heidät. Vanhemmat painottivat lapsen kehittymistä omaan tahtiinsa ja kokivat vierastavansa erilaisten suorien tavoitteiden asettamista. Vanhempien kokemuksen mu-

kaan varhaiskasvatussuunnitelma toteutui käytännössä lapsen kehityksen mukaan, minkä edetessä myös suunnitelmassa edettiin. Kuitenkin suunnitelman yksilöllisyys askarrutti erästä vanhempaa, jonka kokemuksen mukaan suunnitelma toteutui päiväkodin rytmin mukaan ennemmin kuin yksilön kehityksen.

Vanhemmat kokivat, että päiväkodin henkilökunta arvostaa vanhempien mielipiteitä ja ratkaisuja eri asioissa. Henkilökunnan koettiin tukevan vanhempien ratkaisuja ja toimintatapoja. Vanhempien kokemuksen mukaan myös he itse ottivat päiväkodissa neuvoja vastaan ja kokivat, että henkilökunnalta pystyi tarpeen tullen kysyä neuvoja.

Et joo, et me niinku että miten me ajatellaan, että X on kehittyny, ja sitte päiväkotia että miten, miten heistä X on kehittyny - -

Ihan selkeesti niinku on hekin ajatellut sen, niinku sen lapsen asioita, niinku oman lapsen. Meijän lapsen asioita

Minusta lapsi saa kehittyä kutakuinkin siihen omaan tahtiinsa niin se on niinku otettu hyvin tääläki että on ollu semmosia että tiiän että jotku, joissaki asioissa X on eellä ja joissaki jäljessä hieman sitä keskiarvoa, mutta että niistä on aina puhuttu että näin se vaan menee

Että kyllä mää oon ennemmin henkilökunnan, henkilökunnalta, tai X hoitotäiteiltä kysyn neuvoa jos en ossaa ite sitte päättää että mitä teen tai

Että just mitä pitemmälle menny että se on oppinu jotaki juttuja ni on sitte sovittu ja ne on sitte jättänyt pois tutti ja tämmösen ku mä oon sanonu

Päivähoitoon vaikuttamisesta vanhemmilla oli erilaisia kokemuksia. Osa vanhemmista koki, että päivähoitoon voi vaikuttaa tai voisi vaikuttaa, jos tarvetta ilmenisi, ja se näkyi usein tärkeissä asioissa. Vanhempien kokemuksen mu-

kaan vaikuttaminen näkyy siinä, että henkilökunnan kanssa sovitut asiat on päiväkodissa toteutettu. Osalla vahemmista taas ei ollut paljon kokemusta vaikuttamisesta, vaan he kokivat, että päiväkodin perusrytmin vuoksi ei oman lapsen hoitoon voinut paljon vaikuttaa.

Kyllä määhän koen että määhän voin vaikuttaa siihen silläläillä että, no sanotaan että ihan riittävästi. Määhän ymmärrän että ne tietyt, tietyt raamit ja rutiinit on, on olemassa, mutta että kyllä minusta niistä asioista mistä on ollu tarve keskustella niin on, on otettu huomioon ja joustettu tarpeen mukaan.

Tietenkihän niillä on se perusrytmihän niillä on. Että tota emmähän usko et siihen tietenkä silleen hirveesti pystyy, mutta justii niitä lapsen omia juttuja, muttei varmaan niin.

8.3 Päivittäiset kohtaamiset

Vanhempien mukaan päivittäiset keskustelut koskivat perusasioita lapsesta ja päivän kulusta. Keskusteluiden koettiin ajoittuvan varsinkin lapsen hakutilanteisiin. Vanhempien kokemuksen mukaan keskustelutilanteita vaikeutti välillä päiväkodin toisen ryhmän työntekijän vastassa oleminen. Vanhemmat kokivat, etteivät he tällöin keskustelleet asioista tarkasti tai edes kertoneet kaikkea tarvittavaa. Myöskään hakutilanteissa toisen ryhmän työntekijältä ei aina saanut tarkkaa tietoa lapsesta. Muutama vanhempi koki välillä, että jokapäiväiset keskustelut olivat turhauttavia.

Että on tietenkä aikapaljon päivittäin vaihettavaa että miten on päivä mennä ja näi mut sitte just siinä ku joskus on enempi sillä tätiläki aikaa sielä niin sitte just siinä että se ossaa jo tämmösiä ja tämmösiä juttuja.

Niin kyllä ne aina pyrkii, et ei siellä vaan niinku haeta ja häivytä portista, vaan kyllä ne pyrkii aina sen sanomaan että joko ne tietää että miten sillä on päivä mennä, tai sit ne, ne miettii et miten hän se nyt oli X kans, jos ei oo omat, oman puolen hoitajat

Välillä tuntuu että blaah, on aina niitä samoja jokapäiväisiä asioita, mutta kuitenkin ne on niitä mitä se lapsi, niinku semmosia perusjutuja - -

Vanhemmat kokivat, että päivittäisille keskusteluille oli yleensä **aikaa**, niin päiväkodin kuin vanhempienkin puolelta. Vanhempien mukaan omat päivittäiset keskustelut työntekijöiden kanssa jäivät joskus, koska henkiökunta keskusteli toisten vanhempien kanssa. Vanhemmat kokivat myös, ettei päiväkodin aikaa haluttu aina viedä, jos työntekijät vaikuttivat kiireisiltä. Yleinen kokemus kuitenkin oli, että työntekijöillä oli aikaa kuunnella. Eräs vanhempi mainitsi, kuinka kaikkien ryhmän työntekijöiden kanssa kerkeää jutella ja että työntekijöillä on aina aamuisin aikaa ottaa lapsi henkilökohtaisesti vastaan. Joskus myös vanhemmat olivat kiireisiä, eikä keskusteluille tämän vuoksi jäänyt aikaa. Toisaalta useat vanhemmat kokivat, ettei koskaan ole niin kiire, ettei asioista kerkeäisi jutella.

Et ei viittis kaikkee et ku niillä on niin paljon niitä lapsia siellä, että toisen pitäis mennä tuohon suuntaan ja toisen tohon suuntaan että, ei viiti niinku viiä niitten aikaa, jäähä jaarittelemaan et no miten se heräs ja miten se söi ja miten se sitä ja tätä ja tuota, et koko se päivän kavalkadi käytäs läpi.

- - mut kyllä siitä tulee semmonen, niinku kiva olo että sielä on aina se yks ihminen joka vastaanottaa lapsen. Et vaikka niillä on sielä lapsia leikkimässä niin ne laskee lapset alas ja sanoo et minäpä menen ottamaan X vastaan.

Vanhempien mukaan **tieto** kulkee päiväkodissa hyvin. Työntekijät kertovat vanhemmille asiat, ennen kuin vanhemmat edes kysyvät. Tiedotuksen apuna toimi-

vat tiedotuslaput, joista nähtiin viikon tapahtumat sekä jossain tapauksessa myös, miten lapsen päivä oli mennyt. Vanhemmat kuitenkin ymmärsivät, että tiedonsaanti on myös heidän omasta aktiivisuudestaan kiinni. Työntekijöiden koettiin olevan aina valmiita vastaamaan vanhempien kysymyksiin. Vanhemmat totesivat myös, että tieto välittyy työntekijöiden kesken, vaikkakaan päiväkodin toisten ryhmien työntekijät eivät aina olleet asioista perillä. Muutamalla vanhemmalla oli kokemus, että päivittäisissä kohtaamisissa olisi nostettava esille enemmän lapsen oppimista koskevaa tietoa. Vanhempien mukaan he yllättyivät joskus siitä, mitä lapsi jo osaa, kun päiväkodissa ei tästä ollut keskusteltu.

Että hirveen hyvin minusta täällä kerrotaan ja tiedotetaan ja taas sitte ollaan valmiita kyllä kertomaan jos itellä tulee jotain kysyttävää

- - ku on ollu jotain erityisjuttuja niin kyllä niinku hoksaa että se tieto menee hoitajalta toiselle sitte, että ei kaikille, kaikille tarvi erikseen välttämättä ees kertoa

Että kyllä se niinku, kyllä se lapsi oppii siellä niin paljon, semmosia asioita et mitä välttämättä ei äiti ja isi saa tietääkkään ja mää oon ymmärtäny et niil on joku semmonen kansi mihin ne kerää jotain niinku lauluja ja loruja mistä niinku se lapsi, tietty lapsi tykkää, et ois kiva niinku saaha niitä välillä kotiakki et tietäis että mistä se lapsi oikeen tykkää - -

Mitä nyt ehkä välillä toivois enempi semmosta että vähän enempi että mitä uusia juttuja se on kokenu tai jotaki tämmöstä.

Vanhempien **luottamus** päiväkodin työntekijöitä kohtaan rakentuu päivittäisten tapahtumien myötä. Suuri vaikuttaja siihen on päiväkodin henkilökunnan osaaminen. Se, miten henkilökunta käyttäytyy lapsen kanssa ja puhuu lapsesta, rakentaa luottamusta päiväkotiin. Vanhemmat kokivat, että päiväkotiki on turvallinen ja hyvä paikka lapselle. Vanhempien mukaan lapsen viihtyvyys ja hyvinvointi päiväkodissa luo turvallisuutta lapsen sinne jättämiselle ilman huolta.

Vanhemmilla oli myös kokemus siitä, että työntekijät ovat aidosti kiinnostuneita lapsista. Työntekijät osasivat ottaa huomioon lapsen eri tilanteissa ja eri mielialoissa. Vanhemmat kokivat myös, että työntekijät olivat innoissaan mukana leikeissä. Tämä loi luottamusta siihen, että lapset otetaan huomioon. Vanhemmat kertoivat myös lapsen pitävän työntekijöistä, mikä ilmeni lapsen puhuessa päiväkodista ja hoitajista kotona. Vanhemmilla oli myös kokemus siitä, että lapsella ja työntekijällä oli hyvä vuorovaikutussuhde ja yhteys. Vanhempien mukaan myös koko päiväkodin ilmapiiri oli hyvä. Myös kokemus päiväkotiryhmän työntekijöiden keskinäisestä ryhmähengestä oli hyvä. Työntekijöiden yhteistyön sujuminen koettiin heijastuvan koko päivähoitoon.

Myös erilaiset **ongelmatilanteet** ja työntekijöiden suhtautuminen näihin on rakentanut luottamussuhdetta. Vanhempien kokemuksen mukaan työntekijöiden rooli ongelmatilanteissa oli vanhemmille hyvin tärkeää. Lapsen pahan olon huomioon otto ja siitä keskustelu vanhemman kanssa on ollut tärkeää. Vanhemmat pitivät tärkeänä myös sitä, että työntekijät ottivat huomioon myös vaikutuksen, mikä pahalla ololla oli vanhempaan.

Nää on semmosia pienten lasten hoitajia ja ne, ne on mun mielestä vähän semmosia lempeempiä. Ymmärtäväisempiä, ehkä vähän pitkäpinnasempia että ne, niillon tosi hyvät, ne on aina niin lepposia ja puhuu niin rauhallisesti ja semmosia.

Mukava kattoo ku menee hakeen että sielä aikuisetki lattian tasolla vetää menemään lasten kanssa.

Se kyl menee kaikkien luo, se jää kaikkien syliin, se luettelee kotona niitten kaikkien nimiä, et ihan varmasti se on niinku hyvällä, hyvässä mielikuvassa, koska se puhuu niistä kotona.

Minusta oli ihana että niinku vielä ikkunasta näki ku ite lähti pois, että sielä se hoitajan sylissä istuu ja niinku on jo rauhottunu jse itku ja yleensä tykkää lukemisesta ja niin hoitajat kyllä osas sitte huomioijakki että jäivät sitte jotaki kirjaa lukemaan sinne.

Kyllä niinku varmaan hoitajat näki sen, sen että oli just kauheaa ja tuota joka päivä oikeestaan kun tuli sitten hakemaan niin puhuttiin siitä - -.

Vanhempien kokemuksen mukaan **vuoropuhelu** päiväkodin työntekijöiden kanssa on helppoa. Vanhemmat kokivat, että päiväkodissa on helppo olla avoin ja kertoa lapsen asioista työntekijöille, koska nämä kuuntelevat. Vanhemmat kokivat, että myös ongelmatilanteissa asioista on voinut keskustella suoraan. Kuitenkaan kaikista asioista eivät vanhemmat päiväkodissa puhuneet. Vanhemmat kokivat, että lapsen asioista puhuttiin, mutta ei juuri muusta. Myös vanhemmissa oli yksilöllisiä eroja suorassa sanomisessa. Eräs vanhempi kertoi sanovansa asiat mielummin kierrellen kuin suoraan, kun toinen jätti mielummin jotkin asiat sanomatta.

Vanhemmat kokivat, että henkilökunta kertoo heille kaikista päiväkodissa tapahtuvista asioista. Luottamuksen syntyminen saattoi kuitenkin viedä aikaa, eikä tätä aivan hoidon alussa vielä ollut. Vanhempien kokemuksen mukaan luottamus työntekijöiden ammatillisuuteen rakentui myös ongelmatilanteiden kautta: Jos päiväkotiki kertoi rehellisesti ja suoraan myös huonoista asioista, luotettiin heidän sanaansa muutenkin.

Et kyllähän se niinku kertoo tosi paljon jos lapsi jää mielellään hoitoon, ja ei, ei oo semmosta niinku ihan kauheeta katastrofia aamusin siellä, et kyl se musta kertoo siitä et lapsella on hyvä olla siel.

Heleppo kertoa asioista päivähoijon henkilökunnalle. Ja tuntuu siltä että sielä niinku kuunnellaan. Että varsinki, varsini ne asiat jotka niinku liittyy lapsiin. Ku justiinsa niinku että perheen hyvinvointi ja kaikki nämä näin.

No sanotaanko näin et me ei varmaan viihtitä. Me ollaan molemmat semmosia luonteita et ei me kyl mennä sanomaan, et aika hyvin mietitään aina mitä sanotaan jos sanotaan.

Jotenki alussa tuntu ko ei vielä tuntenu sitä X omaa hoitajaa, että et sanookohan se ne asiat ihan niinku, niinku ne pitäis että se vähän niinku kau- et kaunisteleekohan se ja uskaltaako se sanoa - -

Omahoitajuus nousi vanhempien keskusteluissa esille vahvasti. Molemmissa päiväkodeissa ryhmät on jaettu omahoitajaryhmiin, ja tämä näkyy arjessa. Vanhemmat kokivat omahoitajuuden hyvänä asiana. Vanhempien mukaan erityisesti se, että omahoitaja voi keskittyä yhteen lapseen ja että vanhemmilla on yksi työntekijä, jonka kanssa suurimman osan asioista hoitaa, on hyvä asia. Vanhempien kokemuksen mukaan omahoitajuus oli hyvä toimintatapa myös lapsen kannalta. Vanhempien mukaan omahoitajalla on vahvempi side lapseen ja myös lapsi tunnistaa hoitajan omaksi. Lapsen kannalta omahoitajuus tunnistettiin hyväksi myös ongelmatilanteissa; lapsen on hyvä tietää, kenen aikuisen luo mennä.

Vaikka omahoitajan koettiin tietävän lapsen asioista eniten, kokivat vanhemmat, että myös muut työntekijät ottavat lapsen huomioon. Kuitenkin vanhempien suhtautuminen muihin työntekijöihin saattoi olla erilainen. Eräs vanhempi koki, että hän ei voi puhua muille työntekijöille niin avoimesti ja kaikesta kuin omahoitajalle. Vanhempien mukaan kaikilta työntekijöiltä sai tietoa lapsen päivästä, vaikkakin omahoitajalta sai yleensä tarkemmat tiedot lapsesta ja hänen päivästänsä.

- - että kun on tuo omahoitajasysteemi niin siinä pystyy, pystyy keskittymään niihin muutamaan lapseen mutta sitte taas kuitenkin, kuitenkin on se jonkulainen käsitys kaikista lapsista. Mutta että jos ei ois omahoitajasysteemiä niin en usko että ihan niin tarkkaa kuvaa sitte oiskaan.

Kyllä siellä näkyy mun mielestä se omahoitajuus - - niin ihan selkeesti huomaa et niillä omahoitajilla on niinku vahvempi side siihen omaan lapseen.

On se varmaan lapsestaki hyvä että tietää sen, että niinku jos tulee niinku semmonen että alakaa vaikka niinku itkettämään, niin se tietää heti se että kenen luo mennään - -

Ja jotenki tuntuu itekki, että ehkä suhtautuu vähän erillä tavalla niihin muihin hoitajiin, et ei niille välttämättä ala ees kertomaan niitä asioita, et miten on mennä tai mitä pitäis sanoa, niin jotenki sitä et jos ei se omahoitaja oo siellä niin ei sitä ehkä sanokkaan niin niitä asioita.

Vanhemmat kokivat lapsen **yksilöllisyyden** huomioon oton päiväkodissa eritavoin. Vanhempien mukaan lapsi otettiin huomioon ja joissakin tapauksissa jo lapsen persoonallisuutta pidettiin sellaisena, joka ei voinut jäädä huomiotta. Vanhempien kokemuksen mukaan työntekijöillä on paljon tietoa lapsista ja he oppivat tuntemaan lapset nopeasti. Vanhemmat ovat myös pistäneet merkille, että työntekijät todella seuraavat lasta päivän aikana. Työntekijät ottavat hyvin huomioon myös lapsen päivään vaikuttavat muuttuvat asiat.

Vanhempien kokemuksen mukaan tärkein yksilöllisyyttä takaava asia päiväkodissa on lapsen huomioon otto juuri sellaisena, kuin hän on. Lapsen persoonallisuus ja temperamentti otetaan huomioon ja hänen annetaan toimia sen mukaan. Kuitenkaan kaikki vanhemmat eivät näin kokeneet. Erään vanhemman mielestä päiväkodissa ei lapsen yksilöllisyyttä otettu huomioon niin hyvin kuin mahdollista, koska päivät rakentuvat enimmäkseen ryhmätoiminnalle.

Et selkeesti huomaa et se lapsi on joo yksi muiden joukossa, mut silti se on se oma yksilö siellä, oma persoona, ja ne antaa sen olla siellä just semmosena kun se on - -

Että varmaan kaikki tekkee niinkö samaa niinku ryhmänä tekkee, niin että onko siellä sitä niinku yksilöitä. Varmaan jottai, jos joku haluaa piirtää niin varmaan voi piirtää - -

Vanhempien kokemukset **vanhemmille järjestetystä yhteistyöstä** ja toiminnasta olivat vähäisiä. Päiväkodin vanhempainillat, joulujuhlat ja yhteiset retkipäivät lasten kanssa nousivat esille. Vanhemmat kokivat tutustuvansa tapahtumissa hieman toisiin vanhempiin, mutta tärkeämpänä pidettiin, että tapahtumissa nähtiin lapset, joiden kanssa oma lapsi päivittäin toimii. Vanhemmat kokivat, etteivät he tunne kaikkia päiväkotiryhmän lasten vanhempia. Vanhempainiltoja pidettiin hyvänä yhteisten pelisääntöjen sopimistapahtumana. Vanhemmat kokivat tapahtumat tervetulleeksi vaihteluksi arkeen ja toivoivat tapahtumia lisää. Samalla todettiin kuitenkin, että useat vanhemmat tuskin jaksaisivat tapahtumiin lähteä mukaan, koska osallistujamäärät olivat olleet aiemminkin pieniä.

Tosi hyvä, näkkee niinku, kuleensä ei niinku nää kaikkia niitä lapsia mitkä on niinku X kanssa tekemisissä päivällä ku niillä saattaa olla ihan miten vaan ne hoitoajat. Ja sitte että näkkee minkälaisesta perheestä ne on.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyöni tavoitteena oli kuvailla vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta. Tässä osiossa käsittelen tuloksia ja niiden pohjalta tehtyjä johtopäätöksiä, sekä yhdistän tuloksia aiempaan tietoon ja tutkimuksiin.

Ennen kuin lapsi aloitti päivähoidon, kaikki vanhemmat olivat käyneet lapsen kanssa tutustumassa päiväkotiin. Tutustuminen tapahtui siis päiväkodissa, eikä kotona tapahtuvaa tutustumista ollut, vaikka tämä olisikin kasvatuskumppanuus-koulutusmallin uutta käytäntöä (Kaskela & Kekkonen 2006, 41). Myös aloituskeskustelu tapahtui tutustumisen yhteydessä.

Päiväkodissa korostetaan alusta asti ammattilaisen ja vanhemman välisen suhteen luomista. Aloituksessa mukana ollut omahoitaja oli ilmaissut mielenkiintonsa perhettä ja lasta kohtaan ja kuunnellut toiveita ja mielipiteitä. Avoin suhtautuminen vanhempaan korostuu siis heti aloituksessa. Vapaan ilmapiirin luominen ammattilaisen ja vanhemman välille alusta asti oli tärkeää. Tämä on myös ensimmäinen askel luottamuksellisen suhteen rakentamisessa ammattilaisen ja vanhemman välille (Kaskela & Kekkonen 2006, 42). Kun alusta asti kokemus ammattilaisen arvostuksesta syntyy, pysyy vuorovaikutus myös jatkossa hyvänä. Tutustuminen omahoitajaan voi kuitenkin viedä aikaa, mikä alussa voi heijastua epäluottamuksena.

Vaikka aloituskeskustelussa on painotus vanhempien puheella ja mielipiteillä (Kaskela & Kekkonen 2006, 41-42), koettiin haastattelujen mukaan alussa toiveiden esittäminen vaikeaksi. Vanhemmat olivat enemmän kiinnostuneita kuulemaan päiväkodista ja sen toimintatavoista. Tiedonsaanti koettiin päiväkodissa hyväksi alusta asti. Vanhemmat ymmärsivät, että myös heillä oli vanhempana vastuu tiedonsaannista, oikeus kysymiseen ja tiedusteluun.

Erityisesti päivähoidon aloitukseen liittyvät lapsen erokokemukset nousivat esille vanhempien kertoessa ongelmatilanteista. Kaskela & Kekkonen kertovat, että sekä lapsi että vanhempi tarvitsevat kasvattajalta erokokemuksen kuulevaa

suhtautumista ja myöntätuntoista kannattelua (Kaskela & Kekkonen 2009, 43). Tämä kävi ilmi myös haastatteluista. Vanhemmat pitivät tärkeänä ammattilaisen suhtautumista itkevään lapseen ja itkusta myös keskusteltiin yleensä aina vanhempien lasta hakiessa, kun sitä oli tapahtunut. Vanhemmat kertoivat, että lapsen itku aiheutti pahaa oloa myös heille, minkä ammattilaiset huomasivat. Kaskela & Kekkonen mainitsevat myös, että lapsen ikävöiminen kertoo yleensä lapsen ja vanhemman tärkeästä ja ensisijaisesta suhteesta, mikä ammattilaisen olisi myös hyvä ilmaista vanhemmalle (Kaskela & Kekkonen 2009, 43). Vanhemmat pitivät ammattilaisten suhtautumista ongelmatilanteisiin hyvänä.

Vanhemmat kokivat kasvatustalkut ja varhaiskasvatussuunnitelman teon hyväksi asiaksi: ne laajensivat näkemystä ja tietämystä lapsesta. Itse suunnitelman teko koettiin vieraana. Kaikki vanhemmat olivat sitä mieltä, että lapsi saa kehittyä omaan tahtiinsa. Varhaiskasvatussuunnitelma on pohjimmiltaan ammattilaista varten tehtävä suunnitelma, joka auttaa ammattilaista työssä (Kaskela & Kronqvist 2007, 13-14), ja tämän vanhemmat huomasivatkin; suunnitelma eteni käytännössä yleensä ammattilaisen ehdotusten johdosta lapsen kehittyessä. Aila Tiilikka on tutkimuksessaan todennut, että vanhemmat toivovat kasvatustalkut useammin ja systemaattisemmin; vanhemmat kokevat nämä siis merkityksellisiksi (Tiilikka 2006, 164). Omasta aineistostani tämä ei suoraan välittänyt, vaan kävi ilmi, että vanhemmat toivoivat enemmän kasvatustalkullista näkemystä päivittäisiin kohtaamisiin; vanhemmat toivoivat tietoa lapsen oppimisesta ja etenemisestä enemmän päivittäin.

Lapsen yksilöllisyys ja oman lapsen keskipisteenä oleminen ei ollut kaikille vanhemmille selviö. Vaikka kaikki vanhemmat olivat tekemässä henkilökohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa, tunsin osan, ettei päiväkodissa korostettu lasten yksilöllisyyttä. Tätä perusteltiin sillä, että päiväkotit rakentuu hyvin pitkälti ryhmässä olemiselle. Kuitenkin ammattilaisten koettiin ottavan lapset hyvin huomioon ja ammattilaiset osasivat tunnistaa lasten luonteenpiirteitä ja olivat herkkiä eri tunteille. Omahoitajuus auttoi tätä asiaa: kun ryhmät on jaettu pienryhmiin, pystyy työntekijä jakamaan huomionsa muutaman lapsen kesken. Vaikka lapset saivat usein tehdä enemmän ja erilaista oman persoonansa mukaan, tuntui päiväkodin oma rytmi estävän yksilöllistä tekemistä. Myös Tiilikka totesi,

että vanhempien mielestä mitä vanhempi lapsi oli, sitä enemmän yksilöllisyyttä otettiin huomioon. Vanhemmat olivat Tiilikan tutkimuksessa olleet huolissaan lapsen yksilöllisyyden huomioon otosta alle 3-vuotiaiden ryhmässä, ja tähän vaikutti myös ryhmän koko. (Tiilikka 2006, 90). Mahdollista on, että yksilöllisyyden huomioon ottaminen pienten lasten ryhmässä on vaikeampaa ammattilaisten kannalta, kun suuri osa päivästä menee perushoitotilanteiden parissa, kun lapsia on paljon. Tämän vuoksi jokaisen lapsen perushoitotilanteissa pitäisi yksilöllisyys ottaa huomioon, mitä varmasti tapahtuukin, mutta mikä jää vanhemmalta huomaamatta.

Vanhemmat kokivat päivittäiset kohtaamiset tärkeiksi. Päivittäin käytävissä keskustelussa saatiin tietoa, mitä päivän aikana oli tapahtunut. Yleensä työntekijöillä oli päivittäin aikaa keskustella vanhempien kanssa, mutta joskus keskustelut jäivät. Työntekijöillä tai vanhemmilla saattoi olla kiire, tai vanhemmat kokivat, etteivät viitsi viedä ammattilaisten aikaa. Vanhemmat toivoivat keskusteluihin laajempaa näkemystä kuin vain kyseisen päivän tapahtumista kertomisen, esimerkiksi lapsen oppimisesta keskustelun. Kaskelan ja Kekkonen mukaan vanhemmalle on ensiarvoista jakaa ajatuksia heidän lapsestaan. Ammatilaisen kertomukset päivästä auttavat ymmärtämään lasta ja tuottavat vanhemmalle arvokasta tietoa lapsesta. Kaskela ja Kekkonen mainitsevat myös, että ammattilaisesta asiat saattavat tuntua arkiselta, vaikka ne ovat vanhemmasta tärkeitä. (Kaskela & Kekkonen 2009, 45.) Haastatteluissa kävi ilmi, että vaikka vanhemmat saattoivat joskus myös kokea keskustelut pitkästyttäväksi sen takia, että joka päivä keskustellut asiat olivat melko samanlaisia, rakensivat ne kuitenkin lapsen maailmasta saatavaa kuvaa. Aina vanhemmat eivät jaksaneet keskustella asioista, jos mitään erikoista ei ollut tapahtunut. Arkiselta tuntuminen on siis myös vanhempien puolelta tuttua, ei pelkästään ammattilaisten. Kuitenkin vanhemmat pitivät keskusteluja tärkeänä ja varsinkin sitä, että heitä kuunneltiin ammattilaisten puolelta. Myös Koivunen (2005) on saanut tutkimuksessaan samanlaisia tuloksia. Hänen tutkimuksessaan vanhemmat pitivät tärkeinä avoimuutta ja keskustelua, joiden kautta vanhempien toiveet välittyvät päiväkodin toimintaan. Koivusen tulosten mukaan vanhemmat myös luottivat siihen, että jos hoitajilla ei ollut erityistä mainittavaa päivästä, kaikki oli mennyt hyvin (Koivunen 2005, 40, 43).

Kaskelan & Kekkonen (2006) mainitsema kuuleminen korostuu päiväkodissa jokaisessa vaiheessa. Aito kiinnostus ja keskittyminen toisen ihmisen ajatusten ja mielipiteiden kuunteluun tuli tutkimuksessani ilmi jo päivähoiton aloituksessa. Alusta asti vanhemmilla oli tunne, että heitä kuunnellaan päiväkodissa ja että heidän on helppo puhua ammattilaisille. Niin aloituksessa kuin päivähoiton edessä olivat vanhemmat hyvin avoimia päiväkodin ammattilaisten ehdotuksille ja mielipiteille. Näistä rakennettiin yhteisiä tavoitteita, joissa lapsi oli etusijalla. Päivittäisissä keskusteluissa vanhemmat pystyivät puhumaan myös muista asioista kuin vain lapsesta, ja myös tämä todentaa hyvää kasvatuskumppanuussuhdetta. Tämä ilmentää myös Kaskelan & Kekkonen mainitsemaa dialogisuutta. Yhteisten asioiden eteen neuvoteltiin päiväkodissa. Vanhemmat olivat avoimia ottamaan ehdotuksia vastaan, ja he pitivät positiivisena sitä, kuinka asiaankuuluvasti ammattilaiset näitä osasivat esittää. Dialogisuuteen kuuluva rehellisyys oli myös esillä haastatteluissa; vanhemmat eivät välttämättä sanoneet kaikkia asioita päiväkodissa rehellisesti, mutta totesivat, että merkitykselliset asiat kyllä sanottiin. Päiväkotiin luotettiin rehellisyydessä alkukankeuksien jälkeen varmasti.

Kunnioitus rakentui Kaskelan & Kekkonen mukaan ilmapiiristä ja helppoudesta tuoda asioita esille, johon myös dialogisuus pohjautui. Myös nämä vanhemmat kokivat toimiviksi. Haastateltujen vanhempien mielestä myös vanhemman oma persoonallisuus vaikutti asioiden esille tuomiseen. Kaikki eivät ilmaisseet kaikkia asioita. On siis nähtävä, että niin vanhemman kuin työntekijänkin persoonallisuus ja niiden yhteensopiminen vaikuttavat kasvatuskumppanuussuhteen onnistumiseen. Koska vanhempien ja ammattilaisten välinen kumppanuus määrittyy työtehtävän eikä vapaan valinnan kautta, se poikkeaa muista vuorovaikutussuhteista (Koivunen 2005, 36). Suhteen eteen on tehtävä töitä, ja se edellyttää osapuolilta arvostusta ja luottamusta.

Vanhemmat kokivat kasvatuskumppanuuden ja siihen vahvasti liittyvän omahoitajuuden tärkeiksi päiväkodissa. Luottamussuhde kumppanuuksien välillä kehittyi ajan kuluessa, jolloin vanhemmat alkoivat myös enemmän tuoda omia näkemyksiään esille ja luottaa siihen, että lapsi otetaan huomioon. Vanhemmilla

oli tunne turvallisesta ympäristöstä ja siitä, että päiväkotia on hyvä paikka lapselle. Kaskela & Kekkonen kuvasivat juuri näitä asioita kasvatuskumppanuuden luottamuksen syntymisenä (Kaskela & Kekkonen 2006, 36). Myös lapsen ja ammattilaisen suhde on yksi tekijä vanhempien luottamuksessa päivähoitoon. Suhde koettiin hyvänä, ja sen laatu nähtiin esimerkiksi lasten puheessa.

Omahoitajuus korostui jokaisen vanhemman haastattelussa. Omahoitajuus auttaa lasta alussa turvautumaan ja lohduttautumaan tietyn ammattilaisen lähellä, samoin kuin se auttaa myös ammattilaista tuntemaan ja pitämään lapsi mielessään. Myös vanhemmille omahoitajuus on tärkeä jo siitä syystä, että he voivat jakaa ajatuksensa yhden ammattilaisen kanssa. (Kaskela & Kekkonen 2009, 44). Kuitenkin omahoitajuudessa näyttäytyi myös varjopuoli. Omahoitajan ollessa yksi hoitaja lapsen elämässä, jäivät toiset hoitajat huomiotta. Näihin ei ehkä luotettu samalla tavalla, eivätkä nämä välttämättä tienneet niin paljon lapsesta. Myös muiden hoitajien rooliin kasvatuskumppanuudessa on kiinnitettävä huomiota; yksi omahoitaja ei voi aina olla paikalla tapaamassa vanhempia ja huomioimassa lapsen päivää.

10 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS

Laadullisessa tutkimuksessa tarkastellaan koko tutkimusprosessin luotettavuutta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkija on tutkimuksen keskeinen tutkimusväline. Luotettavuuden kriteeri on tutkija itse ja näin ollen luotettavuuden arviointi koskee koko tutkimusprosessia. (Eskola & Suoranta 1999, 211). Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta edistää tutkimuksen jokaisen vaiheen tarkka kuvailu. Myös esimerkiksi analyysivaiheessa toteutettu luokittelu olisi perusteltava tarkasti. Luotettavuutta edistää myös tutkimuksen tekijän perustelu lopullisiin tulkintoihin päätymisestä, kuten haastattelututkimuksessa suorien lainausten esittäminen raportissa. (Hirsjärvi ym. 2007, 227–228.) Työssäni olen pyrkinyt jokaisen osan tarkkaan kuvailuun, niin tutkimuksen toteuttamisen, analysoinnin kuin tulostenkin yhteydessä. Esimerkiksi analysointi osassa olen kuvaillut hyvin tarkasti, miten analysoinnin olen toteuttanut. Tämän aukikirjoittaminen auttoi minua hahmottamaan mitä olin tekemässä ja parantaa myös työni luotettavuutta. Lukija voi seurata analysoinnin tekoani analysointi-osuudesta, sekä nähdä sen myös taulukosta, joka on liitteenä.

Laadullista tutkimusta voi tarkastella eri kriteerien avulla. Eskola ja Suoranta mainitsevat neljä luotettavuuden kriteeriä: uskottavuus, siirrettävyys, varmuus ja vahvistuvuus, joiden kautta luotettavuutta voidaan tarkastella. (Eskola & Suoranta 1999, 212). Eskolan ja Suorannan mukaan varmuutta tutkimukseen lisääntään ottamalla huomioon tutkimukseen ennustamattomasti vaikuttavat ennakoehdot. Tarkistetaan vastaako tutkijan tulkinta tutkittavien käsityksiä. (Eskola & Suoranta 1999, 212–213.) Tätä turvasin jo haastattelussa tarkistamalla haastattelutilanteessa haastateltavilta ymmärsinkö asian oikein. Myös analyysiä tehdessä luin haastatteluja useaan kertaan, jotta esiin nostetut lauseet eivät eroaisi kontekstista vaan tulkintani olisivat mahdollisimman paikkaansapitäviä.

Siirrettävyys tarkoittaa tulosten siirtämistä toiseen kontekstiin. Eskola ja Suoranta kuitenkin toteavat, että yleistykset eivät ole mahdollisia (1999, 212), mutta laadullisissa tutkimuksissa, joissa kuvataan henkilökohtaisia kokemuksia, ei yleis-

tyksiä etsitäkään. Samansuuntaisesti myös vahvistuvuus tarkastelee luotettavuutta. Vahvistuvuus kriteerinä tarkoittaa sitä, että toisista vastaavia ilmiötä kuvaavista tutkimuksista saadaan tukea (Eskola & Suoranta 1999, 212). Kasvatuskumppanuudesta on tehty useita tutkimuksia, joista muutamia käytin johtopäätösteni tukena. Näiden tuloksissa oli monia asioita, jotka tukivat omia tuloksiani. Tutkimuksissa aihetta oli kuitenkin tutkittu eri näkökulmista ja eri lähtökohdista. Jälleen voi todeta, että koska kohteena on yksilön kokemukset, ei samanlaisia tuloksia voida saada.

Myös tutkimusmenetelmänä käyttämäni teemahaastattelu asettaa luotettavuudelle haasteita. Haastattelussa nousevat esiin haastattelijan tlukinnat puhutuista asioista. Myös haastateltavien johdattelu on otettava huomioon, jotta tulokset eivät vääristy. Haastattelijalla voi myös tahtomattaan antaa hyväksyttäviä vastauksia tilanteessa, mikä vääristää tuloksia. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 201–202.) Se, että olin ensimmäistä kertaa haastattelijan roolissa, teki tämän haasteelliseksi luotettavuuden kannalta. Tätä luotettavuuden osaa koetin parantaa suorittamalla muutamia harjoitushaastatteluja ennen oikeita haastatteluja. Vaikka harjoitushaastattelut suoritin itselleni suhteellisen tuttujen ihmisten kanssa, auttoivat ne asioiden muotoilussa sekä esittämisessä, jotta ne olisivat mahdollisimman asiaan kuuluvia eikä kysymysten väärin asettelua tapahtuisi. Harjoitushaastatteluista huolimatta tuntui tämän osuuden turvaaminen haastatteluissa vaikealta. Oikea haastattelutilanne oli harjoiteluista huolimatta minulle uusi, mutta useampien haastattelujen myötä huomasin kehittyväni haastattelijana, minkä myötä myös luotettavuus parani.

Itse haastatteluissa jouduin muutaman kerran hieman johdattelemaan haastateltavia, jos he eivät ymmärtäneet, mitä asiaa milloinkin tarkoitin. En kuitenkaan muuten tahallisesti johdatellut haastatteluja, kuin ohjailemalla keskustelun takaisin teemojen pariin, jos keskustelu harhautui muualle. Haastattelujen aikana pystyin myös täydentämään haastateltavien antamia tietoja tarkentavilla kysymyksillä, ja huomasin litterointia tehdessäni, että näitä kysymyksiä olisin myös voinut lisätä haastattelutilanteessa, jotta tietoa olisi enemmän haastateltavilta saanut.

11 TUTKIMUKSEN EETTISYYS

Tutkimuksessa tärkeintä on ihmisarvon kunnioittaminen. Haastattelututkimuksessa tämä voidaan turvata antamalla valituille haastateltaville mahdollisuus päättää osallistuvatko he tutkimukseen, sekä miettimällä, kuinka paljon heille annetaan siitä tietoa ennen haastattelua. (Hirsjärvi ym. 2007, 25.) Ensimmäisen kerran lähestyessäni haastateltavia kirjeellä, en maininnut teemahaastattelujen pääteemoja. Toisella kerralla päiväkodin henkilökunnan kertoessa tutkimuksesta vanhemmille, he ilmaisivat pääteemat, jolloin vanhemmat saivat enemmän tietoa siitä, minkälaisia asioita haastattelussa käsiteltäisiin. Tämä madalsi kynnystä osallistua tutkimukseen. Kirjeessä kerrottiin tutkimuksen pääkohdat, tarkoitus ja toteutustapa. Siinä myös painotettiin luottamusta ja henkilöllisyyden salassa pysymistä. Kirjeessä ja päiväkodin henkilökunnalta saatujen tietojen perusteella vanhemmat saivat päättää ottavatko osaa tutkimukseen. Eettinen lähestyminen on siis otettava huomioon jo lähestyessä haastateltavia ensimmäistä kertaa.

Osallistuvien suostumus tutkimukseen on ensisijainen edellytys sen toteuttamiseen. (Hirsjärvi ym. 2007, 25.) Myös se, ettei haastateltuja voi tunnistaa valmiista raportista ja tuloksista, on tärkeä taata sekä ilmoittaa myös haastateltaville. Tämä tuli esille myös käytännön haastattelutilanteessa, jossa eräs vanhempi varmistikin; ”jos tämä nyt ihan nimettömänä menee niin...”. Korostin vanhemmille myös kasvotusten ennen haastattelua, että missään vaiheessa ei kukaan muu tule tietämään, mitä olette haastatteluissa sanoneet. Tätä huonosi kuitenkin se, että päiväkotiryhmän työntekijät pyysivät vanhempia henkilökohtaisesti ottamaan osaa haastatteluun. Näin työntekijät tietävät, ketkä tutkimukseen lopulta osallistuivat. Kuitenkin se, että haastateltavia oli kahdesta eri päiväkodista, vähentää tunnistettavuuden mahdollisuutta tuloksista.

Niin ikään eettisyyttä voidaan tarkastella myös päiväkodin työntekijöiden kannalta. Kasvatuskumppanuudessa on kyse vanhempien ja päiväkodin yhteistyöstä, joten se koskee myös päiväkodin työntekijöitä. Vanhemmat tarkastelevat

omissa pohdinnoissaan päiväkodin tekemää työtä, minkä vuoksi on oltava eettinen myös tätä osapuolta kohtaan. Raportissa en erittele, kuka vanhempi mistäkin päiväkodista on, esimerkiksi lainauksien yhteydessä. Myöskin vanhempien työntekijöitä koskevissa ilmauksissa otan huomioon heidän anonyymiteettinsä, enkä laita lainauksiin tunnistettavuutta edistäviä asioita.

Eettisyyttä voidaan tutkimuksessa varmistaa myös sillä, ettei keksitä tai kaunistella tutkimuksen tuloksia. Raportoinnin on oltava tarkkaa, eikä se saa johtaa lukijaa harhaan. (Hirsjärvi ym. 2007, 26.) Olen työssäni turvannut tätä kirjoittamalla tutkimuksen suorittamisen ja tulokset mahdollisimman tarkasti.

12 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli kuvailla vanhempien kokemuksia kasvatuskumppanuudesta. Opinnäytetyö oli osa Posken hanketta. Opinnäytetyössä käytin tutkimusmenetelmänä teemahaastattelua, jotka toteutin Kuusamossa. Haastatelluista käy ilmi, että vanhemmilla on lähinnä positiivisia kokemuksia kasvatuskumppanuudesta ja sen onnistumisesta. Kasvatuskumppanuutta on kehitetty pitkään, ja se näkyy myös päiväkodin jokapäiväisessä työssä. Työntekijät ovat sisäistäneet menetelmän, ja tavoitteet ovat selviä vanhemmillekin.

Tärkein kasvatuskumppanuuden toteutumisen kriteeri on hyvän vuorovaikutussuhteen luominen ammattilaisen ja vanhemman välille. Tälle rakentuu koko yhteistyö. Alusta asti juuri tähän on kiinnitettävä huomiota ammattilaisen kannalta. Toisaalta, hyvä vuorovaikutus ei voi syntyä jos vanhemmat eivät tee töitä sen hyväksi. Myös vanhempien on sisäistettävä, että kasvatuskumppanuus on yhdessä kasvattamisen väylä, ja molemmat osapuolet ovat vastuussa lapsesta, vaikka ensisijainen kasvatusvastuu vanhemmalla säilyykin.

Kasvatuskumppanuuden yksi kulmakivi on omahoitajuus. Omahoitaja on rakentamassa pysyvää kasvatuskumppanuussuhdetta vanhemman kanssa koko ryhmässäoloajan. Omahoitaja on tukipylväs niin vanhemmille kuin lapselle, ja ammattilaistenkin todettiin pystyvän keskittymään paremmin lapsiin omahoitajuusjärjestelmissä. Vaikka tiedonkulku koettiin päiväkodissa hyväksi, jäivät vanhemmat kaipaamaan yksilöllistä tietoa päivittäin lapsen oppimisesta. Suoranaisia kasvatuskeskusteluja he eivät lisää toivoneet. Myös lapsen yksilöllisyyden huomioon otto olisi tehtävä vanhemmille näkyvämmäksi.

Kaikki kasvatuskumppanuuden elementit toteutuivat vanhempien mukaan päivähoitossa. Vanhemmat olivat tyytyväisiä päiväkodin ja kodin yhteistyöhön. Suoranaisia kehitysehdotuksia vanhemmilla ei ollut.

Jos kokemusta tutkimuksen teosta olisi enemmän, olisi haastattelut voinut suorittaa paremmin, vähemmän suoraan kysymyksiä esittäen ja eri lailla jäsentäen.

Näin myös tuloksista olisi saanut enemmän irti. Kuitenkin ensimmäiseksi tutkimukseksi pidän tätä opinnäytetyötä hyvänä harjoituksena ja kuitenkin hyvin to- tuutta vastaavana myös tulosten ansiosta.

Haastattelun tuloksia saattoi vääristää sekin, että loppukädessä valinnan haas- tateltaviksi tulevien vanhempien suhteen tekivät päiväkodin työntekijät haasta- teltavien saamisen ongelmien vuoksi. Kaikilla haastateltavilla vanhemmilla ei myöskään ollut pitkää kokemusta päiväkodin asiakkaana olemisesta eikä näin kasvatuskumppanuudesta. Kvalitatiivinen tutkimus perehtyy kuitenkin yksilöiden kokemuksiin, eikä yleistyksiä ole tehtävissä. Opinnäytetyöni on kuvaa yksittäis- ten vanhempien kokemuksia, jotka voivat erota suurestikin siitä, mitä olisi saatu jos haastateltava olisi ollut joku muu.

Itse opinnäytetyön tekeminen oli vaativa, aikaa vievä, mutta antoisa kokemus. Pitkän projektin läpi käyminen on luonut sinnikkyyttä ja tahtoa saattaa pitkiäkin asioita loppuun. Työ yhteistyökumppannin, Kuusamon kaupungin kanssa, sujui loistavasti. Projektin kehittämiskoordinaattori Anu Määttä oli tukenani opinnäyte- työn eri vaiheissa ja auttoi todella paljon työn eteenpäin saattamisessa. Työtä tehdessä on pitänyt perehtyä kirjallisuuteen aiheesta, tutkimuskirjallisuuteen ja käytännön tutkimuksen toteuttamiseen. Kiinnostavin osuus työssä oli juuri van- hempien haastattelu, vaikka se olikin alussa vaikeaa. Oikeita tapoja asetella ky- symyksiä ja saada aiheesta enemmän irti kehittyi haastattelujen mukana. Haas- tattelujen jälkeen vierähti pitkä aika, ennen tulosten puhtaaksi kirjoittamista. Tämä oli toinen mielenkiintoinen osuus työssä. Tuloksia kirjoittaessa pääsi pa- laamaan haastattelutilanteisiin ja piti uudelleen pohtia, mitä vanhemmat sano- misillaan oikeastaan tarkoittivat. Esiin nousi paljon kohtia, joissa olisin tahtonut vielä tarkentaa jälkeinpäin vanhempien sanomisia. Kuitenkin uskon, että tulok- set ovat paikkaansapitäviä vanhempien sanomisien kanssa eikä kovin isoja vääristymiä ole syntynyt. Oma ennakkoasenne aiheeseen oli hyvin väljä; olin aidosti kiinnostunut tulevan lastentarhanopettajan näkökulmasta, miten van- hemmat kokevat yhteistyön, jotta voin siihen myös itse tulevaisuudessa kiinnit- tää enemmän huomiota.

Samaan aiheeseen liittyviä tutkimuksia voisi myös suorittaa eri tutkimustavoin sekä eri näkökulmista. Vastaavassa tutkimuksessa voisi käyttää apuna myös tutkimusmenetelmänä havainnointia ja ehkä vapaata kyselylomaketta, joihin vanhemmat saisivat rauhassa vastata. Minua jäi kiinnostamaan, kuinka paljon vanhemmat kiinnittävät huomiota siihen, että päiväkotikasvatus ja kasvatuskumppanuus on myös heistä kiinni. Tätä voisi myös päiväkodin ammattilaisilta tiedustella, miten hyvin heidän mielestään vanhemmat sitoutuvat yhteistyöhön vai onko se yleensä vain päiväkodin harteilla?

Opinnäytetyöni tuloksista näkee, että Kuusamossa kodin ja päiväkodin yhteistyö sujuu. Vaikka parannettavaa ei suoranaisesti vanhempien mielestä kasvatuskumppanuuden saralta ollut, olisi tietoa lasten oppimisesta ja tämän välittämisestä parannettava. Toimivan kumppanuussuhteen luomista jo päivähoiton aloituksesta asti on myös pidettävä tärkeänä, ja päiväkodin on oltava tässä täysillä mukana. Kasvatuskumppanuus rakentuu päiväkodin ja erilaisten perheiden yhteistyöllä. Jokaisella lapsella ja perheellä on erilaiset tarpeet yhteistyölle, ja nämä on otettava yksilöllisesti huomioon.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 1999. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Eskola, J. & Suoranta, J. 1999. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerrus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hujala, E., Puroila, A-M., Parila-Haapakoski, S. & Nivala, V. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen.

Kalliala, M. 2008. Kato mua! Kohtaako aikuinen lapsen päiväkodissa? Helsinki: Yliopistopaino.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta – Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes.

Kaskela, M. & Kronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen – Näkökulmia yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Stakes.

Kuusamon varhaiskasvatussuunnitelma 2005.

Koivunen, M. 2005 ”Yhdessä yritetään kasvattaa lasta”. Vanhempien käsityksiä kasvatuksesta ja kasvatuskumppanuudesta. Kasvatustieteen pro gradu - tutkielma. Tampereen yliopisto. Hakupäivä 5.8.2011. <<http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu00587.pdf#search=%22%22kontekstuaalisen%20kasvun%20maalli%22%22>>.

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36

Mattila, K-P. 2007. Arvostava kohtaaminen arjessa, auttamistyössä ja työyhteisössä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Metsämuuronen, J. 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä: Gummerus.

Mikkola, P., Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään. Näkökulmia 2010-luvun varhaiskasvatukseen. Pedatieto.

Munter, H. 2001. Lapsi aloittaa päivähoiton. Teoksessa Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. 2001. Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY.

Määttä, A. 2008. Kumppanuudella tukea kotikasvatukseen Kuusamon kehittämisalueella. Teoksessa Sinun? Minun? Meidän. Varhaiskasvatuksen kehittämissyksikköhanke Varhis 2006-2008. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus.

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus. 2010. Lapsen hyvä arki -hanke. Hakupäivä 22.5.2010. <https://vk.sosiaalikollega.fi/kaste/pohjois-pohjanmaa-lapsen-hyva-arki>

Puroila, A-M. & Karila, K. 2001. Bronfenbrennerin ekologinen teoria. Teoksessa Karila, K., Kinos, J., Virtanen, J. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: PS Kustannus.

Siren-Tiusanen, H. 2001. Alle kolmivuotiaiden kehitys ja suotuisat varhaiskasvatuskäytännöt. Teoksessa Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. 2001. Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY.

Siren-Tiusanen, H. & Tiusanen E. 2001. Päivärytmi ja toiminnan rakentuminen. Teoksessa Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. 2001. Pienet päivähoitossa. Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY.

Tiilikka, A. 2005. Äitien kasvatuskäsityksiä ja arviointeja hyvästä päiväkotikasvatuksesta. Oulun yliopisto. Hakupäivä 5.8.2011.
<<http://herkules.oulu.fi/isbn9514276280/isbn9514276280.pdf> >

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Oppaita 56. Stakes.

Vilén, M., Leppämäki, P. & Ekström, L. 2008. Vuorovaikutuksellinen tukeminen. Helsinki: WSOY oppimateriaalit.

LIITTEET

Liite 1: Teemahaastattelun teemarunko

Liite 2: Haastattelupyyntökirje vanhemmille

Liite 3: Taulukko sisällönanalyysistä

TEEMAHAASTATTELUN TEEMARUNKO

1. Päivähoidon aloitus

- Tutustuminen
- Vastaanotto
- Aloituskeskustelu
- Vuorovaikutus
- Ajatusten/toiveiden/yms. huomioiminen
- Yhteinen ymmärrys kasvatuksesta
- Ongelmat/haasteet
- Henkilökunnan rooli/tuki

2. Kasvatuskeskustelut

- Keskusteluiden toteutus
- Lapsen keskeisyys
- Yhteisymmärrys
- Toiveiden huomiointi
- Kunnioitus
- Päivähoitoon vaikuttaminen
- Lapsen yksilöllisyys
- Luottamus

3. Päivittäiset kohtaamiset

- Osallisuus päiväkodin arjessa
- Jatkuvuus
- Kohtaamisissa esille nousevat asiat
- Aika
- Tiedonkulku
- Vuoropuhelu
- Henkilökunnan ja lapsen välinen vuorovaikutus
- Kasvattajan havainnot

- Vaikeat asiat/ristiriitatilanteet
- Työntekijöiden asenne
- Vanhempien keskinäinen yhteistyö

Hyvä vanhempi!

Olen Oulun seudun ammattikorkeakoulun sosiaalian opiskelija ja teen opinnäytetyötä vanhempien ja päiväkodin välisestä yhteistyöstä. Työ on osa Lapsen hyvä arki -hanketta.

Tutkimuksen kohdejoukkona ovat kahden Kuusamon kaupungin päiväkodin asiakasperheet ja olisin kiinnostunut kuulemaan Teidän kokemuksianne päiväkodin kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Teidän kokemuksenne yhteistyöstä ovat arvokkaita yhteistyön tarkastelun ja sen edelleen kehittämisen vuoksi.

Olisin kiitollinen, jos Teillä olisi mahdollisuus osallistua haastatteluun tammi-helmikuun kuluessa, teille sopivana aikana. Haastatteluun on syytä varata aikaa noin tunti. Jos olette kiinnostuneita ottamaan osaa haastatteluun, pyydän teitä joko ottamaan yhteyttä minuun puhelimitse tai sähköpostilla, tai kertomaan kiinnostuksestanne päiväkotiryhmän työntekijälle, jolloin voin itse olla teihin yhteydessä. Tällöin voimme sopia tarkemmin haastattelun ajankohdasta ja haastattelupaikasta.

Haastattelut nauhoitan haastattelujen sujuvuuden takaamiseksi, mutta tuloksista henkilötiedot eivät ilmene. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Talvisin terveisin

Reija Hietaharju

Oulun seudun ammattikorkeakoulu

Sosiaalian koulutusohjelma

sähköposti: xxxxxx@students.oamk.fi

puh.: xxx-xxxxxxx

LIITE 3

ALALUOKKA	YLÄLUOKKA	PÄÄLUOKKA	YHDISTÄVÄ LUOKKA
Päiväkodin katselu	Tutustuminen	Päivähoidon aloitus	Vanhempien kokemuksia kasvatuskupanuudesta
Työntekijä perehdyttämässä			
Työntekijöiden kiinnostus			
Tietoa sai	Tiedonsaanti aloituksessa		
Oma aktiivisuus, kysely			
Epätietoisuus			
Ei toiveita	Toiveiden ja mielipiteiden huomiointi aloituksessa		
Helppo puhua, työntekijät kuuntelevat			
Yhteisymmärrys asioista			
Keskusteluajat	Kasvatuskeskustelu käytännössä	Kasvatuskeskustelut	
Keskustelussa käsiteltävät asiat			
Lomake			
Näkemykset lapsesta			
Lapsi keskiössä			
Varhaiskasvatussuunnitelma käytännössä			
Työntekijät arvostavat vanhempien ratkaisuja	Molemminpuolinen arvostus		
Vanhemmat kuuntelevat työntekijöitä			
Yhteistyö asioiden eteen			
Voi vaikuttaa	Päivähoitoon vaikuttaminen		
Ei voi vaikuttaa			
Ei tarvi vaikuttaa			
Perusasiat päivästä	Päivittäiset keskustelut	Päivittäiset kohtaamiset	
Välillä turhauttavaa			
Toisen ryhmän työntekijä vastassa			
Tiedotus hyvää	Tiedonkulku		
Tiedotuslaput			
Oma aktiivisuus			
Enemmän tietoa lapsen oppimisesta			
Tiedonkulku työntekijältä toiselle			
Työntekijän aika	Aika keskusteluille		
Vanhemman aika			
Työntekijöiden osaaminen	Luottamus päiväkotiin		
Työntekijöiden yhteistyö			
Turvallisuus			
Päiväkoti hyvä paikka			
Lapsi viihtyy päiväkodissa			
Ongelmatilanteet			
Kiinnostus lapsiin		Työntekijöiden sensitiivisyys	

Työntekijällä ja lapsella hyvä suhde			
Työntekijät mukana lasten leikeissä			
Keskustelu helppoa ja avointa	Vanhempien avoimuus		
Keskustelu ei aina avointa			
Työntekijät kuuntelevat			
Luottamus työntekijöiden avoimuuteen	Päiväkodin ammattilaisten avoimuus		
Alussa ei vielä luottamusta			
Omahoitaja voi keskittyä yhteen lapseen	Omahoitajuus		
Omahoitajuus lapsen kannalta			
Muiden kuin omahoitajan oman lapsen huomiointi			
Vanhemman suhtautuminen muihin työntekijöihin			
Lapsi huomioidaan	Lapsen yksilöllisyys		
Työntekijöiden tieto lapsesta			
Yksilöllisyyden huomiointi			
Päiväkodissa ryhmätoimintaa			
Toiminta ja hyödyt	Vanhempien yhteistyö		
Toiminta- ja osallistujamäärä			
Vanhempien tunteminen			